

Lesník

ČASOPIS ZAMESTNANCOV š. p. LESY SR BANSKÁ BYSTRICA • júl - august 2014

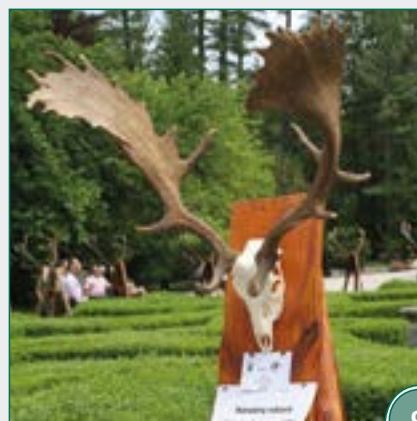

7-8

Ľudia pre lesy, lesy pre ľudí

Obsah

- 2** Editorial
- 3** Anketa
- 4** Deň stromu bol v znamení bresta, J.D. Matejovie a Ladislava Chudíka
- 5** Naj horár 2014
- 6** Z odbornej exkurzie v lesoch Zalianskej župy
- 8** Prešovský OZ vybudoval šesť nových pozorovacích stanovišť
- 9** Betliar 2014 – hodnotenie a výstava trofejí CIC
- 12** OZ Sobrance - listnatý závod s takmer miliónovým ziskom
- 14** Pretekár v zelenom
- 17** Malé osvieženie z Topolčianok
- 18** Čo šepká les - IV. ročník vedomostnej súťaže
- 19** Antonstál oživa...
- ~ Vydarený piaty ročník Parády na Zelenej vode
- 20** Čo hovorí archív na žarnovickú tragédiu?
- 21** Kedy zubre raňajkujú za zvuku lesníc?
- 22** Nakoľko sme sa za 25 rokov stotožnili v praxi so zásadami a princípmi hnutia Pro Silva?
- 23** Lesnícke dni k 25. výročiu Pro Silva
- 25** Ing. Koloman Kosljar
110. výročie narodenia
- ~ Storočnica Jána Vlčeka
- 26** Zásluhou štátneho podniku LESY SR sa uskutočnili projekty
- ~ Detská lesnícka univerzita
- ~ Krok za krokom smerom k lesu
- ~ Les ukrytý v knihe
- 27** XX. Valné zhromaždenie Slovenskej lesníckej komory
- ~ Ohliadnutie za stretnutím po polstoročí...
- 28** Milí kamaráti
Pre deti
- ~ Zasmejte sa
- ~ Uveríte?
- ~ Sudoku
- 29** Chata Dubník
Naše zariadenia
- ~ Zajac na dubákoch
Receptár
- 30** Keď borovica chutí
- 31** Kalendár historických udalostí
- ~ Životné jubileá
- ~ Pracovné jubileá
- 32** 240. výročie narodenia Jozefa Dekreta Matejovie

Lesník

časopis zamestnancov
š.p. LESY SR
Banská Bystrica
júl - august 2014

Šéfredaktor:
Ing. Vlastimil Rezek (vr)

Redaktori:
Ing. Ivan Hanula
Jiří Junek
Ing. Milan Longauer
Mgr. Anna Sliacka (as)

Stáli prispievatelia:
Mgr. Tatiana Figurová
Ing. Viliam Stockmann

Grafická úprava:
ANGEMY, s.r.o.
www.angemy.eu

Foto na obálke:
Anna Sliacka

Adresa redakcie:
LESY SR, š.p.
Námestie SNP č. 8
975 66 Banská Bystrica
telefón: 048/43 44 278
fax: 048/43 44 191
e-mail: vlastimil.rezek@lesy.sk

„Zachovať lesy potomstvu, lebo oni sú predpokladom udržania života na Zemi.“ Jasný a zrozumiteľný odkaz, ktorý svojim nasledovníkom zanechal jeden z najznámejších slovenských lesníkov, Jozef Dekrét Matejovie. Odkaz, ktorý je dnes, v čase konfliktov medzi ideou odborného obhospodarovania lesov a extrémnymi prístupmi niektorých environmentalistov, rovnako aktuálny, ako pred 200 rokmi.

Dekrét, ktorého 240. výročie narodenia sme si v sobotu 12. júla na Dni stromu pripomenuli, bol nielen teoretik a vizionár, bol tiež a najmä praktik, ktorý dokázal svoje myšlienky naprieť počiatocnému odporu zainteresovaných presadiť do praxe. A práve v tom by nám mal byť príkladom a vzorom. Presadiť svoju pravdu naprieť tomu, že nie je v súlade so všeobecne akceptovanými názormi.

Správnosť myšlienok totiž preverí väčšinou až čas, no pokiaľ budeme čakať na tohto sudcu, bude možno pre slovenské lesy neskoro.

Blaslovil Jurk

Anketa

Tento rok si už po desiatykrát lesníci z celého Slovenska zmerali svoje odborné zručnosti a vedomosti v súťaži Naj horár. Ako ste sa na tento ročník pripravovali a ktorá disciplína bola pre Vás najťažšia?

Ján Palic

(1. jednotlivci, 1. družstvá)
OZ Rimavská Sobota

Na tento ročník Naj horára som sa pripravoval na strelbu v disciplíne poľovníctvo a to tak, že v týždni pred súťažou som si skoro každý podvečer zastrieľal na papierové terče podobné tým na súťaži, ďalej som si pozrel predpisy BOZP. Deň pred súťažou sme sa stretli celé družstvo a potrénovali sme hod sekerou, strelbu a prešli sme si niektoré teoretické časti disciplín - poznávačky, BOZP a vzájomne sme sa aj preskúšali. Súťaže Naj horár som sa zúčastnil po piatykrát, čo tiež prispelo k tomu, že som už mal nejaké skúsenosti z predchádzajúcich ročníkov. Keď mám vybrať najťažšiu disciplínu, tak by som vybral tú, v ktorej sa mi najmenej zadarilo. V mojom prípade by to bol hod sekerou. Samozrejme aj v disciplínach, v ktorých sa mi darilo, bola potrebná aj istá dávka šťastia. A v neposlednom rade nám k zdarnému priebehu určite pomohla aj podpora „fanklubu“ kolegov z nášho OZ.

Marián Bezeg

(2. jednotlivci)
OZ Vranov nad Topľou

Extra sa na túto súťaž nepripravujem, keďže sa jej zúčastňujem od roku 2007, čerpám svoje poznatky z predšlých ročníkov. Už na strednej škole som chodil na súťaž „lesnícka všestrannosť“, odvtedy mi ostala súťaživosť v krvi. Podľa mňa je najťažšia disciplína „poľovníctvo“ (strelba vzduchovkou na čas a presnosť), lebo podľa výsledkovej listiny je vidieť, že v nej sa rozhoduje o umiestnení najlepších jednotlivcov.

Richard Jakubička

(3. jednotlivci, 1. družstvá)
OZ Rimavská Sobota

Tento rok, v porovnaní s predchádzajúcimi, som priprave venoval najmenej času. Pred súťažou sme sa ako družstvo stretli asi na dve hodiny. Venovali sme sa hlavne strelbe a hodu sekerou a popri tom sme prebehli poznávačky požerkov, semien a pučikov. Taktiež, cestou na Donovaly sme si vymieňali poznatky v oblasti OBP. Skôr tá príprava je individuálna a závisí na jednotlivcovi. Keď sa zúčastňujete na podujatí už niekoľko ročníkov, tak jednotlivé disciplíny sa Vám zdajú nenáročné. Každý má svoje obľúbené a menej obľúbené disciplíny. Najťažšia disciplína asi nie je, skôr by som to nazval pokazenou disciplínou, lebo pri samotnej súťaži narobíte množstvo chýb, čo sa odzrkadlí na celkovom poradí.

Pavel Trnavský

(1. družstvá)
OZ Rimavská Sobota

Keďže som sa súťaže Naj horár zúčastňoval už po štvrtýkrát, s prípravou som začal iba niekoľko dní pred súťažou. Zameral som sa najmä na strelbu bezprostredne po záťaži (10 klikov) a hod sekerou na cieľ. Tesne pred, sme si celé družstvo v rýchlosti zopakovali BOZP, poznávačky a iné teoretické vedomosti. Ako som už spomínal, nebol toto môj prvý ročník a vedel som, do čoho idem. Najviac som sa obával disciplín, kde môžete stratiť veľa bodov, resp. kde jeden trestný bod znamená veľký odstup (pestovanie lesa, poľovníctvo). Nakoniec chcem dodať, že sa tejto súťaže zúčastňujem rád, pretože tu stretávam svojich priateľov, spolužiakov a známych.

Tohtoročný Deň stromu bol v znamení bresta, J.D. Matejovie a Ladislava Chudíka

V okamihu, keď sa vám Horehronie dostane pod kožu, už vás nepustí. Uvedomil som si to na tohtoročnom Dni stromu v Lesníckom skanzene vo Vydrovskej doline pri Čiernom Balogu. Roky ma do skanzenu ochotne vozí veľmi zavčasu jeho vedúci Michal Kofira z Hronca cez lesy okolo Čierneho Hrona. Vláčik odchádza aj doobeda, a tak si parnú mašinku užijem až poobede, po slávnostiach.

Cestou si Michalom Kofirov stihneme povedať všetko podstatné. Dozvedel som sa, že v skanzene majú novú studničku, pamätník a zbierku miestnych hornín. Prechádzku skanzenom mám najradšej ráno. Ako prvý ma teda prekvapí nový pamätník tohtoročného čiernobalockého oslávenca – rodáka a význačného slovenského lesníka – Jozefa Dekreta Matejovie. Stojí pri lavičke križujúcej Vydrovský potok. Jeho výtvarné prevedenie poteší najmä milovníkov moderného umenia. Autorom je uznávaný výtvarník a sochár Fero Guldan. Výtvarným protikladom je zbierka hornín z Balockých vrchov. Kamene umiestnené v drevenom žľabe a v Korytárskej doline pôsobia veľmi prirodzene.

diet. Vo večerných hodinách môže voda z neho pomôcť aj trochu rozhádzanému tráveniu.

Do ruchu v skanzene som sa zapojil pri prvých stánkoch lesnej pedagogiky. To, že tento rok je rok bresta, sa dozvedám od prvých lesných pedagógov z OZ Žarnovica. Prijemné lesné pedagogičky mi venovali drevenú kocku, prívesok z brestového dreva. Ten má síce krásne ale tvrdé drevo, a tak mi pod zub ponúkli výborné voňavé škvarkové pagáčiky, ktoré rozdávali návštevníkom. Ako by som si nemohol v túto chvíľu nespomenúť na oslavy výročia a bývalé žarnovické lesníčky. Lesná pracovníčka pani Siekelová tam so skupinou kolegyň a lesníkov zabávala návštevníkov humornými pesničkami a scénkami a všetkých potom hostila výborným chlebom s masťou a cibulou. A veselo bolo u žarnovického stánku aj teraz.

Program v amfiteátri vrcholil predstavením Odštepných závodov LE-SOV SR, š.p. Slovenská Ľupča, Beňuš – teda prišlo na reč opäť Horehronie a pridala sa k nim OZ Liptovský Hrádok z Považia. Veď z Horehronia – z Helpy – po roky chodili na Čierny Váh lesné robotníčky za prácou.

Počas prezentácií predstavoval Hron a Váh obľúbený herec divadla JGT vo Zvolene Vladimír Rohoň. V minulých ročníkoch stvárňoval J. D. Matejovie, tohtoročného jubilanta a zmenu hereckých úloh zvládol s noblesou.

Rovnako tak profesionálne vystupo-

vali aj Katarína Chválová z Liptovského Hrádku, Ján Šarik zo Slovenskej Ľupče a Juraj Gašperan z Beňuša. V programe predstavili svoje odštepne závody od Badínskeho pralesa cez Hronsek, cez lesníčku súťaž Naj horár na Donovaloch, lesný tunel a Kráľovu hoľu až k Čiernemu Váhu a históriou Považskej lesnej železničky.

S dlhoročnými priateľmi z Horehronia – Štefanom Knižkom, z chlapeckého zboru z Telgártu a Mikulášom Gigacom – emeritným lesníkom a muzikantom, zakladateľom múzea zvoncov na Šumiaci,

sme sa po rokoch stretli po ich vystúpení. Hron už ale nenávratne so sebou odniesol lesnícke spevy pri jeho harmonike na sklade na Červené Skale...

S mojimi predstavami Horehronia sa neodmysliteľne spája osobnosť rodáka z

Hronca, umelca skutočne národného, ktorý počas niekoľkých rokov pútavým hlasom a prejavom prednášal na Dni stromu básne o lesoch. Preto ma prekvapilo, keď som jeho hlas počul z reproduktora a uvidel som ho na upútavke z obrazovky umiestnenej nad pódium z Dňa stromu 2003.

Vzácného človeka - Majstra Ladislava Chudíka – ktorého tohtoročné deväťdesiate narodeniny si takto pripomenuli lesníci na Dni stromu. Jemu bol adresovaný pozdrav lesníkov a celej Vydrovskej doliny, ktorý po krátkom filme odznel z pódia. Kiež nám svoje básne bude v zdraví prednášať ešte veľa rokov.

Jiří Junek

Kúsok nižšie po toku potoka – na Kyslej – boli doposiaľ na lúčke tri malé studničky. Jedna z nich dostala nový kamenný šat a nesie meno J. D. Matejovie. Pri vkusne zrealizovanom pramienku minerálnej jemne sírovodíkovej vody dobre padne si v rannom tichu príjemne pose-

Lesnícke „dukáty“ Naj horár 2014

To, že my lesníci poznáme svoje lesy a ovládame svoju prácu, niet pochýb. Ale to, že razíme svoje „dukáty“, vie asi málokto. A tých na jubilejnom desiatom ročníku súťaže Naj horár na Donovaloch veruže nebolo málo. Lesy Slovenskej republiky OZ Slovenská Ľupča zabezpečili dosť železa na to, aby si svoj vlastný lesnícky najhorársky dukát mohol vyraziť každý súťažiaci z 27 mužských a jedného ženského družstva, každý hosť i návštevník.

Kým sa kováci

potili pri rozžeravenom železe, lesníci sa zapotili pri testovaní odborných vedomostí a zručností, ktoré využívajú pri svojej práci, i v piatich súťažných disciplínach (Meranie a odhad dreva, Ochrana lesa, Pestovanie lesa, Poľovníctvo, BOZP, PO a hod sekerou).

O tom, že najhorárske dukáty majú svoju cenu, niet pochýb. Jeden si vlastnoručne vyrazil samotný minister pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky Ľubomír Jahnátek a druhý skončil vo vrecku generálneho riaditeľa sekcie lesného hospodárstva a spracovania dreva MPRV SR Jána Mizeráka. Po ťažko „vyrobených dukátoch“ si predstavitelia ministerstva zmerali sily s generálnym riaditeľom LESOV Slovenskej republiky Ctiborom Határom v hode obojstrannou sekerou. To, ako to nakoniec dopadlo, výsledkové listiny neuvádzajú.

Povinnosti sú povinnosti a médiá sú médiá. Kým prví lesníci prichádzali na súťažné stanovišťa, minister pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky Ľubomír Jahnátek na krátkom brífingu informoval prítomných novinárov o najnovších údajoch škôd spôsobených má-

jovou veternou smršťou a o možnostiach riešenia za pomoci Európskej únie.

Ani ženy, ktorých je na Naj horárovi stále málo, sa nedali zahanbiť. Boli proste všade. Ako sa hovorí, kam nemôže čert, pošle ženu. A tak sme ich stretli pri meraní a odhadovaní objemu dreva, pri pílení dreva na čas i pri hode obojstrannou sekerou. „Nebolo by na škodu, keby bolo žien v nasledujúcich ročníkoch Naj horára viac, aspoň by sa bolo na čo pozerat“, zaznelo z davu pri pohľade na nežné stvorenia nesúťažne hádzuce sekerami. Spolu s kolegami si merali svoje schopnosti aj v ďalších nesúťaž-

slnkom, sa na stupne víťazov o 16 hodine začali stavať tí najlepší. Verdikt je jasný, čísla nepustia, nik nenamieta a dnes už vieme, že najlepší horári z celého Slovenska pôsobia podľa tohtoročných výsledkov súťaže na OZ Rimavská Sobota. Druhé miesto patrilo domácim lesníkom z OZ Slovenská Ľupča a na treťom víťaznom stupni sa umiestnili súťažiaci z OZ Sobrance.

Najlepším horárom roku 2014 je Ján Palic z OZ Rimavská Sobota. Za nim sa umiestnili Marián Bezeg OZ Vranov nad Topľou a Richard Jakubička OZ Rimavská Sobota.

To, či sú z nich aj najlepší kováci a či majú vreckách plné najhorárskych dukátov, sme sa však nedozvedeli.

ných disciplínach ako napríklad rozborka a zborka JMP, strelba z luku na cieľ a strelba zo vzduchovky na cieľ.

Ale sláva a uznanie by predsa len mala patriť víťazom. Ošlahaní silným vetrom, ktorý komplikoval priebeh strelieb, a tým miešal karty v streleckých disciplínach, ale aj horským

Pri príležitosti desiateho ročníka si v piatok 20.6.2014 mohli lesní strojníci otestovať svoje schopnosti v ďalšej súťaži - premiestňovaní bremien strojmi Caterpillar na rýchlosť a presnosť. Na tieto účely bol použitý integrovaný nosič náradia Caterpillar IT14G. Presnosť práce si mohli vyskúšať v ďalšej súťažnej disciplíne na pásovom minirýpadle Caterpillar 300.9D. Najlepším lesným strojníkom súťaže Naj horár 2014 sa stal Vladimír Bučík.

Víťazom gratulujeme a ostatným súťažiacim želáme, aby na budúcom ročníku Naj horára stála šťastena práve pri nich.

Z odbornej exkurzie v lesoch Zalianskej župy

Je štvrtok, 19. jún, 05:30 a pozvoľna prichádzajú do areálu levického závodu kolegovia aj z okolitých odštepovaných závodov, bývalí kolegovia t.č. už na starobnom dôchodku a kolegovia z iných lesníckych subjektov, aby sme sa spoločne vydali na cestu naprieč celým Maďarskom. Smer našej dvojdnovej cesty je jasný, ešte v apríli tohto roku sme sa ako členovia Oblastnej lesníckej komory na jej valnom zhromaždení dohodli, že zorganizujeme odbornú exkurziu do lesov južného Maďarska. K organizačnému tímu ja a Tomáš Čuka sme pripojili aj Laca Bakaya, bývalého riaditeľa dnes už neexistujúceho krupinského závodu, ktorý teraz svoje lesnícke vedomosti poskytuje maďarským kolegom. Ranná „uvítacka“ nemá konca kraja. Poniektorí sa stretávajú po prvýkrát. Celým areálom

problém v registrácii diaľničnej nálepky. Už sme to ďalej neriešili, dôležité je, že autobus prišiel a my sme sa mohli „naložiť“. Hurá, konečne! Tajne dúfam, že toto bol jediný zádrhel, a že už všetko pôjde podľa nášho pripraveného itinerára. Príhovorom cez mikrofón v autobuse Tomáš Čuka oficiálne privítal všetkých kolegov a v skratke sme si povedali aj zopár organizačných pokynov. Počas cesty sme sa zastavili v komárňanskej zmenárni, aby sme si zamenili eurá na forinty. Okolo obeda už prichádzame k mestečku Letenye. Pre mnohých, ktorí cestujú k moru, je to známy pojem. V tomto mieste je hraničný prechod do Chorvátska. Kolegovia z Maďarska nás milo vítajú a pozývajú k obedu v krásnom štýlovom poľovníckom zámočku v arborete BUDafa pri Budafapuszte.

do lesného hospodárskeho plánu ako les osobitného určenia. Arborétum s rozlohou 45 hektárov má päťdesiatročnú históriu. Je v ňom vysadených 220 rôznych druhov cudzokrajných drevín (130 ihličnatých a 90 listnatých druhov), veľké množstvo rôznych druhov azaliiek a rododendronov. V ich lesných porastoch je najrozšírenejšou drevinou buk. Tvoria 40 % podiel, potom dub letný a dub zimný tvoria 26 % podiel. Ihličnaté dreviny spolu tvoria 10 % podiel a zvyšok je zastúpený v introdukovaných drevinách. Ročná ťažba lesnej správy je 81 tisíc m³, z toho 50 tisíc m³ drevenej hmoty je z rubnej úmyslenej ťažby. Ročne zalesnia 88 ha. S maďarskými kolegami sa nelúčime, ale presúvame sa autobusom po veľmi dobrej ceste si do lesných porastov, kde si všimame

sa nesie dobrá nálada, na spoločnú kopu skladáme všetko, čo sme si na cestu zabezpečili: bagety, pagáče, vodu, prezenty pre maďarských kolegov a na večerné posedenie vínko z topolčianskeho lesného závodu. Jednej skupinke kolegov sa nedarí trafiť na Koháryho ulicu v Leviciach, síce mi telefonujú, no môj mobil zatiaľ zostal v kabelke v aute, pretože momentálne s Tomášom riešime náš objednaný autobus. Je už niečo po šiestej hodine a objednaný autobus nikde. Majiteľ prepravnej firmy, vybratej v rámci najnižšej cenovej ponuky, včera prisľúbil pristaviť autobus už ráno o 5:35 hod. V takejto situácii majú informácie hodnotu zlata. Čo sa mohlo stať? Mobilný telefón majiteľa firmy nám nikto nezdvíha. Na internete sú pre túto firmu zverejnené iba pevné linky, žiadne mobilné číslo. Našťastie Tomáš zistil mobilný telefón na jedného radového zamestnanca prepravcu. Ten prisľúbil, že o 15 minút príde k závodu autobus. Podľa jeho slov bol

Zámoček bol postavený v roku 1926 pre rodinu Zichy. Po obede sa prechádzame arboretom a počúvame odborný výklad nielen o jeho histórii, ale aj o organizačnom členení štátneho lesníctva v Maďarsku. Tak napríklad: Štátne lesy v Maďarsku boli po revolúcii pretransformované na štátne akciové spoločnosti. Ich počet je 22, z toho sú tri lesné spoločnosti vojenské a jedna spoločnosť sú školské lesy. Majú dvojstupňové riadenie, teda generálne riaditeľstvo a pod ním sú lesné správy, ktoré sú samostatnými účtovnými jednotkami. Lesná správa Letenye, ktorá patrí pod spoločnosť Zalaerdő a.s., a na území ktorej sa nachádzame, má rozlohu 8.800 ha. Je v nadmorskej výške 200-650 m n. m. Vedenie lesnej správy majú na starosti riaditeľ, traja technici, jeden manipulát a tri účtovníčky. Majú 13 lesníckych obvodov, teda 13 horárov. K tejto lesnej správe je pričlenené aj arboretum, ktoré je zahrnuté

„výstavkové“ zlomy. Podľa maďarských zákonov, lesníci môžu spracovať vývraty, ale na spracovanie zlomov si musia podať žiadosť na lesný úrad, ktorý nie vždy vydá povolenie, preto niekedy zlomy zostávajú v porastoch a ďalej „rastú“. Vzniknuté holiny po obnovnej ťažbe musia byť do troch rokov na 70 % zapojené, v desiatom roku života musia mať výšku minimálne 2 metre. V Maďarsku je rubný vek buka stanovený na 110 rokov, no na územiach NATURA je rubný vek zvýšený na 120 rokov. Obnovná doba je len 10-15 rokov. Na tejto lesnej správe zabezpečujú ťažbovú činnosť cez dodávateľov, pestovnú činnosť majú zabezpečenú cez tzv. „VPP pracovníkov“ (podobne ako u nás si niekoľko hodín v týždni musia nezamestnaní občania odpracovať ako verejne prospešný pracovník). Verejné obstarávanie nemajú, pretože dodávateľia majú prenajatú ich približovaciu techniku, čiže lesné prostriedky sú vo vý-

bornom technickom stave a dodávateľia majú zaručenú stálu prácu. Poľovní revír tejto lesnej správy má 13.000 ha, je vo vlastníctve akciovej spoločnosti, predávaný je len odstrel trofejovej zveri. Jeho prevádzku zabezpečujú traja poľovní hospodári. Ročne odstreli 150 ks vysokej trofejovej zveri. Stav diviacej zveri je kolísavý, ročne odstreli 600-700 ks. Ďalší lesný porast, ktorý nám

Diskusii nie je konca-kraja, všetci logicky porovnávame čo je lepšie v lesníctve u nás, čo v Maďarsku. Okolo 18:00 hodiny nastupujeme do autobusu a presúvame na ubytovňu, kde je v jedálni pre nás pripravená večera. Ubytovňa patrí pod Zalaerdő a.s. a nachádza sa v areáli lesnej železničky v mestečku Csömödér. Celý objekt spolu s príslušným areálom - futbalové ihrisko, ohnisko, bufet, terasa

Ročná ťažba lesnej akciovej spoločnosti je 400.000 m³, drevnú hmotu vyvážajú aj do Rakúska a Slovinska. Obhospodarujú aj poľovné revíre na rozlohe 74.000 ha, pričom ich cieľom je mať menšie stavy zveri, ale o to kvalitnejšiu trofejovú zver. Prevádzkujú i drevársku výrobu a lesnú železničku, ktorou prepravujú nielen drevo, ale aj turistov. Celková dĺžka úzkorozchodnej železničky je 109 km. Jej prevádzka a údržba značne zaťažuje spoločnosť, ale na druhej strane rozvíjajú v župe turizmus, čiže je aj v záujme štátu toto podporovať. Pre verejnosť sú určené dve arboréta, detské ihriská a ihriská pre adrenalínové športy. Od roku 2012 prevádzkujú prvú lesnú školu v prírode v Maďarsku. Ročne zamestnávajú cez 400 nezamestnaných ľudí cez verejnu prospešnú činnosť.

Po generálnom riaditeľovi sa slova ujal vedúci prevádzky železničky. Oboznámil nás s históriou železničky, ktorá siaha až do roku 1923. Jej majiteľom bol gróf Esterházi. V súčasnosti disponujú jednou parnou a 12 dieselovými lokomotívami. Železnička je v prevádzke počas celého roka. Ročne po nej prepravujú 30.000 m³ dreva na dva sklady - Lenti a Csömödéri, čo je 8-10 % z ročnej ťažby dreva. Prechádzame sa medzi panelmi stálej výstavy v múzeu Gőcsey - poklady lesov, kde je umiestnené všetko týkajúce sa lesníctva a náročnej práce v lese spolu so zaujímavosťami z oblasti rastlinnej ríše, poľovníctva, ale aj rodokmeňa rodu Esterházi. Celú jednu miestnosť zaberá nainštalovaná dobová parná lokomotíva. V múzeu sa nachádza aj zariadenie prvého ropného vrtu z rokov 1921 - 1923.

Lesný „expres“ je už naštartovaný a my nastupujeme do otvorených vagónikov. Počas jazdy vláčikom upriamuje našu pozornosť na rôzne zaujímavosti náš maďarský kolega. Pre mňa bolo zaujímavé vidieť ako vlak zastavuje pred každým vlakovým priestorom a dáva prednosť prichádzajúcim autám, iste, tá cestná premávka nie je až taká veľká, ale aj tak v porovnaní s našou čierno

Diskusia na drevosklade

ukazujú, chcú postupne prerobiť na výberkový les. Už v minulosti sa zánietení lesníci pokúsili cez projekty PRO SILVA prebudovať porasty na výberkové, ale vedenie akciovej spoločnosti tomu nebolo naklonené. V tomto poraste majú vytvorené obnovné kotlíky pre zlepšenie rastových podmienok sadeníc duba, ale buk ich aj tak prerastá. Riaditeľ správy preto poznamenal, že okrem ochrany sadeníc duba pred zverou, musia duby chrániť aj pred bukom. Aj v Maďarsku pociťujú zmeny klímy, letá sú suchšie. Pred 15 rokmi sa vyskytovali semenné roky buka v osemročných intervaloch, teraz sú semenné roky každé 2-3 roky. Časté semenné roky buka znemožňujú, aby dosádzané dubové sadenice mali šancu na väčšie ujetie, bukové sadenice prerastú dubové, zapoja sa a dub nemá šancu na prežitie. Úspechy s výsadbou duba majú len v ihličnatých smrekových porastoch. Pri smreku takisto ako my, majú problém s lykožrútom, momentálne majú lykožrúta na ploche 1.300 ha, aj preto sa snažia smrek nahradiť dubom. Vyťažené stromy spracujú na sortimenty priamo pri odvozných cestách. Expedičné sklady v Maďarsku nemajú. Problém s odvozom ani s odbytom drevenej hmoty nemajú. Na každom vstupe zo štátnej cesty na lesnú cestu majú osadenú uzamykaciu železnú rampu, takže je zabezpečená aj ochrana pred krádežami dreva. Zbytky korunných častí stromov (hrúbie, nehrúbie) je po ťažbe uložené do hromád a následne sú štiepkované. Ročne je to 5.000 - 6.000 m³ drevenej hmoty. Okolitém obyvateľom povoľujú po ťažbe vykonávať v porastoch samovýrobu dreva. Cena za 1 m³ dreva v samovýrobe je 6.000 HUF (cca 20€/m³).

memu prenosu z majstrovstiev sveta vo futbale, a to zápasu medzi Uruguajom a Anglickom. Našťastie pre ženskú časť kolektívu, nie všetci muži sú futbalisti a veľmi radi nám robia spoločnosť. Sedíme na lavičkách a debatujeme, niektorí sa prechádzajú areálom lesnej železničky. Obzerajú si vláčiky, vozne, ale aj naštiepané palivové drevo uložené do paliet pripravené na predaj. Jemný večerný dáždik nás premiestňuje do jedálne, kde pokračujeme v rozhovoroch a v ochutnávke donesených rôznych pagáčikov, pračlíkov, tyčíniek a koláčikov. Asi okolo polnoci sa rozchádzame do izieb.

Ráno nás zobúdzajú krásny snečným deň. S kolegyňou Petkou Jankejovou zo všetkých donesených koláčikov pripravujeme balíčky do autobusu na cestu domov. Po raňajkách nasadáme do autobusu a presúvame sa do mestečka Lenti. Mestečko je známe najmä svojim termálnym kúpaliskom. V budove lesnej železničky nás uvíta Gyula Rosta generálny riaditeľ spoločnosti Zalaerdő a.s. Lesná spoločnosť obhospodaruje lesy na výmere 54.000 ha a má päť lesných správ. Ich lesná veľkoškôlka, jediná v rámci štátnych lesov v Maďarsku, ročne vyprodukuje 10 miliónov sadeníc.

Prehliadka Arboréta BUDAFA

Pamätný kameň k ťažbe ropy

balockou železničkou to bolo pre mňa niečo nezvyčajné. Cesta vláčikom ubieha, všetci pozorujeme krásnu okolitú krajinu. 32 kilometrov ubehlo rýchlo a my vystupujeme pri našej ubytovni. Maďarský kolega nás ešte prevedie po sklade dreva a urobí nám prehliadku dobového železničného vagónika v štýle Orient-expres, ktorý premáva pri rôznych príležitostiach. Poďakujeme za sprevádzanie a presúvame sa do jedálne, kde na nás čaká pripravený

obed. Po ňom sa lúčime s personálom, nakladáme batožinu do kufru autobusu a odchádzame domov na Slovensko.

Rozmýšľam, že tieto dva dni nám neskutočne rýchlo ubehli. Určite k tomu prispelo aj to, že sme sa u našich maďarských kolegov veľmi dobre cítili, že zo strany organizátorov bolo všetko zabezpečené, a že každý jeden z nás prispel k dobrej nálade.

Na záver chcem tľmočiť vďaka účastníkov nášmu zamestnávateľovi štátnemu podniku LESY SR, ktorý nám umožnil absolvovať exkurziu v rámci zahraničnej služobnej cesty a Slovenskej lesníckej komore, ktorá nám uhradila prepravu autobusom. Zároveň ďakujem za poskytnutie darčkových predmetov z lesných závodov Smolenice, Levice, Topoľčianky, Prievidza a Trenčín.

*Jana Staňová, Petra Jankejevová,
členky Oblastnej
lesníckej komory Bratislava*

Prešovský OZ vybudoval šesť nových pozorovacích stanovišť

Najmä pre deti

EURÓPSKA ÚNIA
EURÓPSKY FOND
REGIONÁLNEHO ROZVOJA

Dôkazom, že fondy EÚ sa dajú využiť zmysluplne, je vybudovanie šiestich stanovišť na pozorovanie lesnej zveri a dvoch altánkov so stolíkmi, lavičkami a ohniskami na OZ Prešov. Pozorovateľne boli vybudované v rámci projektu PL-SK/

ničnej spolupráce Poľsko-Slovenská republika 2007 - 2013. Cieľovou skupinou sú najmä deti, no pozorovateľne môže využívať aj verejnosť. Stanovištia sú na Čerešni nad dolinou Hradská, kde stojí aj prvý altánok, v dolinách Forgáčka, Malé Rybné, Večný Jarok a dolina Kríže, kde stojí druhý altánok. Všetky sú umiestnené v rezižných revíroch Minčol I, Minčol II a Rybné v pohorí Čergov. Stanovištia pozostávajú z pozorovateľne, podesty na balikovanú senáž, válova na jadrové krmivo. Súčasťou projektu sú aj pozorovacie zariadenia – ďalekohľady, fotopasce, ďalekohľady na nočné videnie.

Slávnostné otvorenie sa uskutočnilo 17.6.2014 o 10.00 hod. za účasti poľských partnerov z RDLP v Krakove a Nadlešníctva Piwniczna pred budovou lesnej správy Malcov, kde lesníci pozvali do lesa 200 detí. Prišli deti z Detského domova zo Svidníka, základných škôl z Malcova, Lenartova a Lukova, študenti z poľskej strany lýceum v Piwniczna Zdrój

ako aj ich učители a pedagógovia. Ťažiskom programu bola prechádzka dolinou

PO/IPP/III/020 Spoločne za poznávaním voľne žijúcich zvierat v programe cezhra-

Malcova, Lenartova a Lukova, študenti z poľskej strany lýceum v Piwniczna Zdrój

Hradská pod Livovskou Hutou, na ktorej bolo pripravených 11 zastávok s aktivitami lesnej pedagogiky. Vzájomná spolupráca lesných pedagógov z Odštepnych závodov Prešov, Košice, Rožňava, Sobrance a Vranov priniesla ovocie v podobe zaujímavých prírodovedných ukážok, pohybových súťaží a remeselnej zručnosti inšpirovaných lesom, lesnou zverou a poľovníctvom.

Peter Fedor, -vr-

Betliar 2014 – hodnotenie a výstava trofejí CIC

Hodnotenia najlepších – „zlatých“ poľovníckych trofejí sú viazané na celoštátne poľovnícke výstavy, ktoré sa na Slovensku konajú spravidla v päťročných intervaloch. Posledná takáto výstava bola v Bratislave v roku 2011. Päť rokov je však dlhé obdobie a mnohé významné trofeje ulovené zahraničnými poľovníkmi hosťami v

režijných poľovníckych revíroch LESOV Slovenskej republiky, štátny podnik, či Vojenských lesov a majetkov, sa na takéto celoštátne výstavy nedostanú. Tým sa tieto trofeje často nedostanú ani do katalógov z výstav a ani do oficiálnej evidencie trofejí, čo je na škodu pre trofej, ale aj pre lovca a užívateľa poľovníckeho revíru. Pravidlá hodnotenia trofejí CIC umožňovali v minulosti hodnotenie trofejí aj mimo národných výstav „Ad hoc“ komisiou CIC, v ktorej boli aspoň traja medzinárodní komisári. Z uvedených dôvodov LESY Slovenskej republiky, štátny podnik zvolal hodnotenie trofejí poľovníckych hostí „Ad hoc“ komisiou CIC po prvýkrát v roku 2010 v Chránenej poľovnej oblasti Poľana na Lesnej správe Kyslinsky. Po druhýkrát pripravili takéto podujatie LESY Slovenskej republiky, štátny podnik, generálne riaditeľstvo a odštepný závod Rožňava v dňoch 12. a 13. júna 2014 v Betliari.

Po roku 2012 dochádza v medzinárodnej poľovníckej organizácii CIC k zmenám pravidiel pre hodnotenie tro-

publiky, a ktorá je súčasťou Divízie CIC pre aplikovanú vedu. Členmi Rady pre hodnotenie trofejí sú Medzinárodní seniori hodnotenia, čo inak povedané sú Experti CIC pre hodnotenie trofejí z jednotlivých členských krajín. Ďalej súčasťou Rady pre hodnotenie trofejí sú Certifikovaní hodnotitelia trofejí CIC menovaní na obdobie troch rokov. Každý člen Rady pre hodnotenie trofejí má pridelené vlastné identifikačné číslo, ktoré sa uvádza v tabuľke, resp. certifikáte hodnotenej trofeje. Aby bolo hodnotenie trofeje uznané podľa pravid-

ného revíru a zároveň sa uvádza aj výmera zvernice –poľovníckeho revíru.

fejí. Aj keď tento proces ešte zrejme nie je ukončený, zásadné zmeny a novinky môžeme zhrnúť takto: Je vytvorená Rada pre hodnotenie trofejí, ktorú v súčasnosti vedie Prof. Roman Dziedzic z Poľskej re-

nej úrovni, čo znamená, že každá krajina si môže zaviesť vlastné medaily a diplomy pre hodnotené trofeje. Medzinárodnú zlatú medailu CIC môže majiteľ trofeje získať z ústredia CIC na základe osobitnej

diel CIC, môže ho vykonať a potvrdiť aj jeden člen Rady pre hodnotenie trofejí, pri najsilnejších (zlatých) trofejach musia byť pri hodnotení aspoň dvaja členovia Rady CIC a spory pri hodnotení trofejí môže riešiť komisia pozostávajúca aspoň z troch členov Rady CIC rôznych národností.

LESY Slovenskej republiky, štátny podnik v spolupráci so Slovenskou poľovníckou komorou požiadali ústredie CIC o hodnotenie trofejí v dňoch 12. a 13. júna 2014 v Betliari. Toto hodnotenie sa uskutočnilo po prvýkrát na Slovensku už podľa nových Pravidiel pre hodnotenie trofejí CIC. Predsedom komisie bol Prof. Roman Dziedzic z Poľska a jej členmi Prof. Juraj Ciberej, Ing. Dušan Krajniak a Ing. Tibor Lebocký. Na hodnotenie do Betliara sa sústredili významné zlaté trofeje zo Slovenska z obdobia rokov 2011-2013 a z toho bolo 40 trofejí z režijných poľovníckych revírov LESY Slovenskej republiky, štátny podnik a ďalších 28 trofejí od iných užívateľov revírov.

Udeľovanie medailí a diplomov (a zrejme aj evidencie medailových trofejí) je ponechané na národ-

Samotné hodnotenie trofejí komisiou CIC prebiehalo dňa 12. júna v historických priestoroch poľovníckeho kaštieľa v Betliari. Kaštieľ patril v minulosti k poľovníckemu revíru rodiny Andrassyovcov na Gemeri a má významné miesto v histórii poľovníctva na Slovensku. V súčasnosti je v správe Slovenského národného múzea a patrí medzi najnavštevovanejšie historické pamiatky v SR.

Na hodnotení v Betliari sa trofeja-

mi prezentovali viaceré významné jelenie oblasti Slovenska. Komisia hodnotila 14 trofejí jelenov. Najsilnejšia trofej jeleňa z voľného revíru dosiahla 232,11 bodov CIC – jeleň bol ulovený v poľovnom revíry Turá Lúka, okres Myjava. Druhá a tretia najsilnejšia trofej jeleňa pochádzala z OZ Kriváň, z PR Baglaš (227,18 b. CIC) a CHPO Poľana (223,69 b. CIC). Z okresu Kežmarok bola hodnotená trofej jeleňa uloveného v Levočských vrchoch s hodnotou 221,60 bodov CIC. Ďalej LESY Slovenskej republiky, štátny podnik prezentovali

trofeje troch zlatých jelenov z Muránskej planiny (OZ Revúca) a jedného zlatého jeleňa z CHPR Nízke Tatry (OZ Lipt. Hrádok). Najsilnejšia trofej jeleňa zo zvernice Trnavy, OZ Kriváň dosiahla hodnotu 224,69 b. CIC a ešte ďalšie dve trofeje jelenov z tejto zvernice prekročili hranicu 220 b. CIC.

Na hodnotenie bolo predložených spolu 17 trofejí danielov a z toho bolo sedem trofejí zo zvernic a desať trofejí z voľných revírov. Medzi trofejmi danielov dve trofeje aspirovali na Národný rekord danielovej trofeje Slovenska z voľných poľovných revírov. Nakoniec trofej daniela uloveného v PR Baglaš v obvode OZ Kriváň dosiahla hodnotu 222,84 bodov CIC, čo predstavuje najsilnejšiu trofej daniela na Slovensku z voľného revíru a 10. trofej daniela vo svetovom rebríčku. Zo zvernic najvyššiu bodovú hodnotu 198,63 b. CIC dosiahla trofej daniela z Teplého vrchu (OZ Rimavská Sobota), ďalej 197,35 bodov má trofej daniela zo Zvernice Rozhanovce (Univerzita veterinárneho lekárstva) a 193,43 bodov dosiahla trofej daniela z Veľkej zvernice (OZ Topoľčianky). OZ Rožňava vystavoval doteraz najsilnejšiu trofej daniela uloveného v roku 2011 vo Zvernici Betliar s hodnotou 212,55 bodov CIC.

Rovnako silná zostava sa zišla aj pri hodnotení trofejí muflónov – spolu 17 trofejí a z toho len dve trofeje z voľných revírov a 15 trofejí zo zvernic. Ťažisko trofejovej kvality muflónov na Slovensku je vo zverniciach, vo voľných poľovných revíroch majú kvalitné muflóny stále ešte problém dožiť sa veku trofejovej zrelosti. Bodová hodnota štyroch hodnotených muflónov prekročila hranicu 230 bodov CIC, čo môžeme v podmienkach Slovenska považovať za špičkové trofeje. Najsilnejšia trofej muflóna zo zvernice Dubina, okres Poprad dosiahla hodnotu 236,40 bodov CIC. Určitým prekvapením bola trofej muflóna z voľného poľovného revíru Petrovec, okres Poltár, s hodnotou 236,35 bodov CIC, čo predstavuje najsilnejšiu trofej muflóna z voľných poľovných revírov na Slovensku. Ďalej sa dvoma trofejmi muflónov s hodnotou prevyšujúcou 230 bodov CIC prezentovala zvernica v revíry Svätý Ladislav, okres Košice okolie. Zvernice LESOV Slovenskej republiky, štátny podnik mali na výstave dve lepšie trofeje muflónov a to s hodnotou 222,95 b. CIC – Zvernica Teplý vrch (OZ Rim. Sobota) a 220,00 bodov CIC – Zvernica Betliar (OZ Rožňava).

Zaujímavé bolo aj hodnotenie diviáčich trofejí, kde dominoval OZ Sobrance spolu s okresom Rožňava. Podchytenie kvalitného genofondu diviáčej zveri z oblasti východného Slovenska a investície

Najsilnejšie poľovnícke trofeje hodnotenia CIC a výstavy v Betliari 2014

p.č.	Meno lovca	Dátum ulovenia	Revír	OZ - okres	bodov CIC
Jelenie trofeje					
1	Peter Halabrin	16.11.2013	Turá Lúka	okres Myjava	232,11
2	Ondrej Balco	24.9.2013	Baglaš	Lesy SR, š.p., OZ Kriváň	227,18
3	Martin Kalamár	25.9.2012	Zvernica Trnavy	Lesy SR, š.p., OZ Kriváň	224,69
4	Stanislav Srnka	15.9.2013	Zvernica Trnavy	Lesy SR, š.p., OZ Kriváň	224,16
5	Ján Slovák	14.12.2011	CHPO Poľana	Lesy SR, š.p., OZ Kriváň	223,69
6	Vladimír Hronček	26.8.2012	Zvernica Trnavy	Lesy SR, š.p., OZ Kriváň	221,70
7	Štefan Reščák	5.9.2013	Vlková	okres Kežmarok	221,60
Danielie trofeje					
1	Jaroslav Preták	13.10.2012	Baglaš	Lesy SR, š.p., OZ Kriváň	222,84
2	Jozef Figeľ	28.10.2011	Zvernica Betliar	Lesy SR, š.p., OZ Rožňava	212,55
3	Zoltán Haršányi	24.10.2013	Zvernica Teplý Vrch	Lesy SR, š.p. OZ Rim. Sobota	198,63
4	Dean Rene Spocchi	29.9.2013	Plášťovce	okres Levice	197,85
5	Peter Fírek	8.1.2014	Zvernica Rozhanovce	okres Košice - okolie	197,35
6	Peter Garaj	22.10.2012	Veľká Zvernica	Lesy SR, š.p. OZ Topoľčianky	193,43
7	Peter Bernát	19.10.2012	Plášťovce	okres Levice	193,35
Muflónie trofeje					
1	Ladislav Palguta	20.1.2014	Zvernica Dubina	okres Poprad	236,40
2	Ladislav Sedmák	28.9.2013	Petrovec	okres Poltár	236,35
3	Ronald Sroka	9.12.2013	Svätý Ladislav	okres Košice - okolie	236,20
4	Zoltán Havranko	12.1.2014	Svätý Ladislav	okres Košice - okolie	230,70
5	Jozef Sokol	28.12.2014	Zvernica Teplý Vrch	Lesy SR, š.p. OZ Rim. Sobota	222,95
6	Jozef Figeľ	28.1.2011	Zvernica Betliar	Lesy SR, š.p., OZ Rožňava	220,00
7	Róbert Kováč	26.2.2014	Zverník Dudín	okres Levice	215,50

222,84 b. CIC národný rekord SR

Polovný revír Baglaš 227,18 b. CIC

236,35 b. CIC národný rekord SR

do diviacej zvernice Karná prinášajú prvé výsledky. OZ Sobrance predložil na hodnotenie trofeje štyroch zlatých kancov, z ktorých najsilnejšia trofej dosiahla 135,10 bodov CIC. Rovnako z okresu Rožňava boli na hodnotení viaceré kvalitné trofeje kancov, z ktorých najsilnejšia z revíru Silica dosiahla 129,45 bodov CIC a v poradí druhá z režijného poľovného revíru Volovec (OZ Rožňava) má 127,30 bodov CIC.

Z ďalších trofejí boli na hodnotenie trofeje dvoch zlatých srncov z okresu Rimavská Sobota a dve silné lebky medveďov. Lebka nájdeného uhynutého medveďa z mája 2014 v pohorí Poľana, PR Čelno (OZ Slovenská Ľupča) má 63,54 bodov CIC, čo znamená historicky najväčšiu hodnotenú lebku medveďa z územia Slovenska (doterajšia najsilnejšia trofej medveďa z roku 2004 - okresu Lipt. Mikuláš má hodnotu 62,78 bodov CIC).

Na nasledujúci deň 13. júna bola pre širokú lesnícku a poľovnícku verejnosť pripravená výstava hodnotených trofejí v parku pred kaštieľom. Mimoriadne slávnostnú atmosféru na tejto historickej pôde slovenského poľovníctva v Betliari

umocňovali halali lesníčiarov z OZ Sobrance a príhovory viacerých významných hostí, medzi ktorými bol Prof. Roman Dziedzic – predseda komisie CIC pre hodnotenie trofejí, Ing. Tibor Lebocký – prezident Slovenskej poľovníckej komory a Ing. Ctibor Határ – generálny riaditeľ LESOV Slovenskej republiky, štátny podnik. Na výstave mali premiéru aj nové národné medaily s vygravírovanými údajmi o hodnotenej trofeji z dielne štátneho podniku Mincovňa Kremnica. Medaila spolu s bodovacou tabuľkou bola pri každej vystavenej trofeji odovzdaná jej majiteľovi, prípadne užívateľovi poľovného revíru.

V sprievodnom programe podujatia v Betliari prebiehalo uvedenie a krst knihy „33 rokov po stopách rysa“ od Štefana Zatrocha - lesníka OZ Rožňava tohto času už na dôchodku, ktorý kus svojho života zasvätil poznaniu života rysa ostrovida a odchyty živých rysov pre potreby reintrodukcie do iných európskych krajín. Pán Štefan Zatroch v rokoch 1962 až 1991 odchytil spolu 47 rysov. Ďalej boli pripravené prezentácie aktuálnych vecí z poľovníctva na OZ Trenčín (lov lukom), OZ Lipt.

Hrádok (pozorovanie a fotografovanie medveďov zahraničnými hosťami) a OZ Sobrance (skúsenosti a výsledky s chovom kvalitnej diviacej zveri vo zvernici Karná). Zaujímavá bola aj prezentácia Klubu chovateľov farbiarov a ukážky výcviku farbiarov, ktoré neoddeliteľne patria k výkonu poľovníctva v revíroch štátnych lesov na Slovensku.

Na výstave trofejí v Betliari mohli najvýznamnejšie poľovné revíry a odštepne závody LESOV Slovenskej republiky, štátny podnik prezentovať aktuálne výsledky svojej práce, keďže trofej je aj obrazom úrovne starostlivosti o revíry a zver, obrazom poľovníckej odbornosti a aj trpezlivosti. Zišli sa tu viacerí poľovnícki hostia, lesníci, poľovníci a široká verejnosť a bol priestor pre vzájomné stretnutie, rozhovory a poľovnícke plány do ďalších sezón. Lebo k poľovníctvu patrí aj odborná, kultúrna a spoločenská stránka - hodnoty, ktoré LESY Slovenskej republiky, štátny podnik aj takýmto podujatiami podporujú, udržiavajú a rozvíjajú.

P. Kuric, P. Michál, M. Lehocký

p.č.	Meno lovca	Dátum ulovenia	Revír	OZ - okres	body CIC
Trofeje diviakov					
1	Milan Čigaš	31.1.2014	Zvernica Karná	Lesy SR, š.p., OZ Sobrance	135,10
2	Attila Várady	4.12.2011	Silica	okres Rožňava	129,45
3	František Závacký	17.7.2012	Zvernica Karná	Lesy SR, š.p., OZ Sobrance	128,55
4	Jozef Fígel	17.8.2012	Volovec	Lesy SR, š.p., OZ Rožňava	127,30
5	Martin Antalík	12.11.2011	Baglaš	Lesy SR, š.p., OZ Kriváň	127,20
6	Ivan Lukáčik	18.10.2012	Zvernica Karná	Lesy SR, š.p., OZ Sobrance	125,00
7	Ľubomír Chrien	7.12.2011	Kečovo	okres Rožňava	124,81
Trofeje srncov					
1	Kristián Gaasper	1.9.2013	Chanava I.	okres Rimavská Sobota	150,08
2	Gejza Molnár	1.9.2013	Chanava I.	okres Rimavská Sobota	136,08
Lebky medveďov					
1	Úhyn	23.5.2014	Čelnô	Lesy SR, š.p., OZ Slov. Ľupča	63,54
2	František Čenka	11.11.2013	Ďumbier	okres Liptovský Mikuláš	62,53

OZ Sobrance

Listnatý závod s takmer miliónovým ziskom

Morské oko, Zemplínska šírava, Tokajská vinohradnícka oblasť, ale aj minimum ihličnatých porastov či problematické Slanské vrchy, to sú najvýraznejšie charakteristické rysy odštepneho závodu Sobrance. Závodu, ktorý napriek drevinovej skladbe s prevažnou väčšinou buka vlani zaevidoval takmer miliónový zisk.

Základné informácie

Katastrálna výmera:	293.411 ha
Z toho lesné pozemky:	38.093 ha
- štátne:	31.035 ha
- neštátne:	6.773 ha
- nájom:	285 ha
Lesnatosť:	cca. 30 %
Pomer drevín:	
- listnaté	93 %
	(z toho buk 55 %)
- ihličnaté	7 %
Plánovaná obnova lesa v roku 2014:	114 ha
Plánovaný objem ťažby v roku 2014:	cca. 140.000 m ³

Z histórie

V roku 1921 vznikli Československé štátne lesy a majetky so sídlom v Prahe. Na území východného Slovenska sídlilo riaditeľstvo v Solivare. V okolí Sobraniec boli však lesy prevažne súkromné, obecné, urbárske a cirkevné. Štátne lesy boli v okolí obcí Petrovce a Husák, organizačne však patrili pod riaditeľstvo v Užhorode.

V roku 1894 bola daná do prevádzky lesná železnica v Remetských Hámroch. Pôvodne ju dal postaviť gróf Károly, od ktorého ju kúpil spolu s lesmi gróf Sztáray a od neho grófka Vanderbiltová v roku 1908. Pokrokovito zmyšľajúca grófka dala v roku 1924 vybudovať na brehu Morského oka kaštielik, ktorý slúži dodnes. Od roku 1945 prevzalo celý majetok Gladys Vanderbilt – Széchenyi vrátane železničky Riaditeľstvo štátnych lesov a majetkov v Solivare. Železnička bola likvidovaná ako jedna z posledných na Slovensku v roku 1969. Ďalšie lesné železnice boli prevádzkované v okolitých lesoch obcí Hlivišťa, Ruská Bystrá a Koňuš.

Po roku 1945 boli lesné majetky Nemcov, Maďarov a kolaborantov konfiškované. Vytvorili sa tzv. vnútené správy skonfiškovaných lesov. V roku 1946 bola vytvorená Správa štátnych lesov v Michalovciach ako predchodca lesného závodu v Sobranciach. Výmera štátnych lesov sa postupne zväčšovala. Samotné Riaditeľstvo štátnych lesov v Sobranciach vzniklo v roku 1948 ako organizačná jednotka Ústredného riaditeľstva Štátnych lesov a majetkov v Prahe a Bratislave. Dopyt po odborne vzdelaných pracovníkoch viedol k založeniu Vyššej lesníckej školy v Remetských Hámroch, ktorá sem bola v roku 1952 presťahovaná z Humenného. Škola však v roku 1956 vyhorela a študenti boli premiestnení do škôl v Liptovskom Hrádku a Banskej Štiavnici.

Po roku 1948 prešli lesy v správe štátu množstvom organizačných zmien. V roku 1958 boli zákonom zrušené všetky pozemkové spoločenstvá a obhospodarovanie lesného majetku prebrali lesné závody.

Od roku 1991 sú tieto majetky prinavracané pôvodným vlastníkom. Posledný model riadenia bol vytvorený v roku 1999, kedy zaniklo sedem menších štátnych podnikov a vznikol jeden podnik s 26 odštepňými závodmi, vrátane odštepneho závodu so sídlom v Sobranciach.

V roku 2008 bola z odštepneho závodu Košice k odštepnému závodu Sobrance pričlenená Lesná správa Slanec. V súčasnosti má odštepny závod Sobrance spolu šesť lesných správ (Sečovce, Porúbka, Strážske, Ubla, Remetské Hámre, Slanec) a tri expedičné sklady (Michalovce, Sečovce, Slanec).

O aktuálnych úlohách OZ Sobrance sme sa rozprávali s riaditeľom OZ Petrom Pšakom

OZ Sobrance má 93 % listnatých porastov a z nich väčšinu buka. Napriek tomu ste pri vlaňajšej ťažbe 146.000 m³ zaznamenali zisk vo výške 913.000 €. Kde sú príčiny tohto priaznivého vývoja hospodárskeho výsledku?

Drevinová skladba na OZ Sobrance skutočne nie je z hľadiska speňaženia príliš výhodná.

Napriek mnohým problémom a skladbe sortimentov sme dosiahli podobný výsledok už dva roky za sebou. Naším cieľom je dosiahnuť každoročne približne milión €. V tomto roku nám však skomplikovala situáciu kalamita. Šetríme tam, kde sa to dá, no nezanedbávame pestovateľskú činnosť, opravy a údržby majetku. Plán na tieto činnosti sme vlani vyčerpali takmer na 100 %.

Kde konkrétne šetríme? Máme iba 78 THZ pracovníkov a z toho momentálne 19 na ústredí OZ. Ďalšou zásadnou položkou je odvoz dreva. Priame dodávky z odvozných miest sa dlhodobo pohybujú na úrovni 40 %, vlani to bolo 41 % z celkového množstva.

Čo sa týka odvozu, je situácia o to zložitejšia, že ceny externých dodávateľov sa zvýšili nad doterajšiu úroveň. Snažíme sa preto zvyšovať podiel dodávok z odvozných miest a využívať autá OZLT. U buka, ktorého máme najviac, je pomer

vlákniny a sortimentov na chemické spracovanie tak vysoký, že sa nám neoplatí tieto sortimenty vozit' na sklad a potom cez kopec znova do celulózky.

Naším zámerom je popasovať sa s rezervami, ktoré tak ako každý závod máme aj my v oblasti režijných nákladov.

Ťažba OZ sa v posledných rokoch mierne zvyšovala, aký je jej optimálny rozsah?

Postupne sa dostávame na hranicu 150.000 m³, ktorá je z nášho pohľadu ideálna. Etát je podstatne vyšší, približne o 20.000 m³, no je to z dôvodu veľkého podielu neštátnych neodovzdaných lesov. V týchto porastoch nie je väčšinou možné napriek platnému PSL drevo ťažiť. Ako náhle začneme s ťažbou, okamžite začnú protesty domnelých majiteľov, ktorí nás vyzývajú na zastavenie akejkoľvek činnosti. Od súkromných majiteľov máme v dlhodobom prenájme 285 hektárov. Pri drobnejších podieloch je niekedy nemožné dať dokopy nadpolovičnú väčšinu. Najväčší problém je, že nie je partner na rokovanie. Neštátnych neodovzdaných

je 6.773 ha z celkových 38.093 ha. To je v podstate priemerná výmera jednej lesnej správy a mnohokrát sú to pre nás len zvýšené náklady.

Problémy sú ešte stále na LS Slanec, kde na časti výmery lesnej správy nie je spor so spoločnosťou Slanské lesy, s.r.o. ukončený. Uvedená skutočnosť značne komplikuje proces schvaľovania nového PSL, a tým aj riadne obhospodarovanie celej lesnej správy.

Buk je pre váš závod nosná drevina, ktoré ďalšie dreviny tvoria z najväčšej časti tržby OZ?

Na druhom mieste je dub a za ním nasleduje topoľ. Zastúpenie ostatných drevín na tržbách OZ je minimálne. V našich porastoch sa nachádzajú aj cenné listnáče ako orech, jarabina, javor, jaseň, čerešňa. Raritou bol predaj orecha prostredníctvom dražby dreva. Uvedený orech bol z našich porastov ukradnutý a následne v spolupráci s políciou zaistený na železničnej stanici v Prešove, kde bol v spolupráci s OZ Prešov aj vydražený. Jednalo sa zhruba o 80 m³.

Najrozšírenejšou drevinou Východoslovenskej nížiny je topoľ, pri ktorom sme sa po určitom čase opäť vrátili k vyvetvovaniu, aby sme dopestovali hladký a kvalitný kmeň, ktorý je predpokladom čo najlepšieho zhodnotenia. Po krátkej stagnácii opäť pripravujeme pôdu pre obnovu topoľov

celoplošne. Je to síce na začiatku finančne náročnejšie, ale oveľa efektívnejšie z hľadiska zabezpečenia MLP.

Na juhu v okolí Kráľovského Chlmca sú porasty kvalitného agátu, no nie je ho toľko, koľko by sme chceli. Dopyt po agátovej guľatine rastie a aj jej cena sa v posledných rokoch zvýšila.

U agáta je problém s kvalitou výmladkových porastov. Najlepšia kvalita

je z umelej obnovy, ktorá sa však v našich podmienkach bežne nerobí. Určite by stálo za úvahu, zamyslieť sa nad umelou obnovou agátových porastov s celoplošnou prípravou pôdy, ako to už robíme u topoľa.

Na OZ Sobrance je pomerne významné aj poľovníctvo.

Máme sedem poľovných revírov s takmer všetkými druhmi poľovnej zveri, no ekonomiku nám robia najmä poľovačky na diviaky. Našími najväčšími slabunami v oblasti poľovníctva sú veľká vzdialenosť pre poľovných hostí a nízka početnosť zveri vo voľných revíroch. Preto sa snažíme navýšiť početnosť a druhovú ponuku vo Zvernici Karná. V roku 2014, t.j. deväť rokov od založenia zvernice, sa nám podaril historický úspech - úlovok diviaka s bodovou hodnotou 135,10 bodov CIC sa v tabuľkách najsilnejších trofejí SR objavil na deviatom mieste. Naším cieľom je zabezpečiť dostatok spokojných poľovných hostí, ktorí sa k nám budú s radosťou vracieť.

OZ Sobrance má veľký potenciál pre realizáciu aktivít pre verejnosť.

Záujem o tieto aktivity je veľký no sme, tak ako aj ostatné OZ, kapacitne obmedzení. Je potrebné, aby spoločnosť začala viac oceňovať mimoprodukčné funkcie lesa. Široká verejnosť má záujem hlavne o aktivity lesnej pedagogiky, ktoré realizujeme najmä na lesníckych náučných chodníkoch v Sobraneckých kúpeľoch a na Morskom oku. Mali sme viacero projektov na rozvoj uvedených aktivít prostredníctvom lesoučebne v Remetských Hámroch. Zatiaľ sa žiaľ nenašiel vhodný spôsob financovania.

Kde by sa mal dostať tento závod za dva až tri roky?

Stabilne fungujúci OZ hospodáriaci s miliónovým ziskom €. Zvyšovanie kvality poskytovaných služieb v oblasti poľovníctva, lesoturistiky, práce s verejnosťou a v neposlednom rade hospodáriť tak, aby nás budúca generácia lesníkov hodnotila pozitívne.

Ďakujem za rozhovor

-vr-

Turistické zaujímavosti v pôsobnosti OZ

Morské oko - je výnimočné svojím pôvodom, polohou, fyzikálno-chemickým a biologickým režimom. Leží pod Sninským kameňom v katastrálnom území obce Remetské Hámre, v nadmorskej výške 619 m a dosahuje hĺbku až 25,1 m. Dnešná pod-

Jazero Morské oko

ba jazera existuje od osemdesiatych rokov 19. storočia, keď bol vybudovaný umelý priehradný múr. Asi 7 ha plocha jazera po zvýšení vodnej hladiny o 5 m vytvorila dnešnú plochu 13,8 ha. Maximálna dĺžka jazera je 775 m a šírka 312 m.

Drevený chrám v Ruskej Bystrej

Drevený filiálny chrám v Ruskej Bystrej bol postavený na začiatku 18. stor., v roku 1730. Patrónom sa stal sv. biskup Mikuláš. Dňa 7. júla 2008 bol tento chrám spolu s ďalšími ôsmymi drevenými pamiatkami pod názvom "Drevené chrámy slovenskej časti Karpatského oblúka" zapísaný do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO na základe výnimočnej celosvetovej hodnoty.

Tokajská vinohradnícka oblasť - je geograficky uzatvorená oblasť vinohradníctva a vinárstva v povodí rieky Bodrog, severne na Slovensku ohraničená Zemplínskymi vrchmi, vrchom Rozhľadňa (469 m) a na juhu v Maďarsku ohraničená sútokom riek Tisa a Bodrog. Je historickou aj teritoriálnou súčasťou veľkého tokajského regiónu, ktorého väčšia časť sa rozprestiera na území Maďarska (cca 5 000 ha). Na Slovensku je zákonom delimitovaných 907 ha. Ide o plošne najmenšiu vinohradnícku oblasť na Slovensku.

Najnižší bod Slovenska - je pri obci Klin nad Bodrogom pri starom koryte rieky Bodrog. Jeho nadmorská výška je 94,3 metra. Ešte donedávna bol neďaleko obce blízko lokality Kováčske lúky osadený kamenný stĺpik so štátnym znakom a udaním tohto bodu. Nastala však zmena a stĺpik (pravdepodobne pre ľahšiu dostupnosť turistami) presťahovali na úplne iný bod na okraj obce k zrúcanine gotického kostola. Dnes je prístupnejší, dokonca sa dá iba pár metrov od neho zaparkovať autom.

Pretekár v zelenom

Na prvý pohľad malý, skromný, ne-nápadný človek, ale iba dovtedy, kým sa s ním nezačnete rozprávať. Zistíte, že máte pred sebou zanieteného lesníka, ktorému ani v súčasnosti, keď už si užíva zaslúžený dôchodok, nie sú ľahostajné problémy slovenského lesníctva. Povestný je však aj jeho štýl šoférovanía, pre ktorý musel nie raz, ani dvakrát, dotovať štátnu pokladnicu. Ten, kto s ním nieke-

jekte vyhovovala. Prvý rok sa robilo vodné dielo Gabčíkovo - Nagymaros, kde sme do podrobných máp zakresľovali predpokladané zátopové územia. Ďalšiu sezónu som bol zaradený do taxátorskej skupiny v Malackách, čo nebolo veľmi zaujímavé, pretože borovicové porasty, piesky a rovina so špecifickými problémami pôsobili na mňa skôr monotónne ako inšpirujúco. Tretiu zastávku som mal lesnú správu Bošáca na lesnom závode Nové Mesto nad Váhom, kde som po prvý aj poslednýkrát ochutnal borovičku, ktorá bola vyrobená z borievky. Malo to výraznú, veľmi intenzívnu mentolovo-borievkovú chuť, ktorá absolútne veľmi presne ešte aj dnes. Volal sa Kostelan, v tom čase mal už 76 rokov, ale nebilo mu žiadne problémy nosiť celý deň ako figurant štvormetrovú latu používanú vtedy na zameranie chodní-

som pracoval na OZ Beňuš ako vedúci výroby a poľovný referent. Na GR som začal ako ťažbár, potom som bol vedúci odboru usmerňovania lesníckych činností. To bol ten názov, čo som si musel napísať na kalendár, aby som ho vedel povedať do telefónu, lebo najskôr som pol roka odpovedal Lesy Beňuš, a potom zjednodušené „výroba“ a až neskôr som sa naučil tento krkolomný názov.

Čo bolo najťažšie na generálnom riaditeľstve v Banskej Bystrici?

Najťažšie obdobie bolo, keď som tam prišiel. Mal som dva také väčšie hendikepy. Nikdy som z Beňuša nebol na väčšom závode alebo na bývalom podniku a nikdy som nemusel robiť na počítači. Sedával som tam až do večerných hodín, sám som sa snažil násilím udobriť si počítač tak, aby ma aspoň trochu rešpektoval. Zúčastnil som sa aj na dvoch rýchlokurzoch, ale bolo to málo platné. Potreba tvoriť nové, dovtedy nepoznané prehľady, tabuľky, grafy bola uspokojovaná len osobným a osobitným prístupom, pretože ešte neexistovalo žiadne programové vybavenie, ktoré by stlačením príslušnej klávesy vygenerovalo potrebnú informáciu. Horšie bolo, že ani požiadavky nadriadených neboli celkom utrasené, jednoznačné a v prvopočiatoch existencie GR sa veľmi často a zásadne menili, čo bolo v procese tvorby informačného systému pochopiteľné.

Ťažké a pre mňa nezvyklé bolo aj denné cestovanie. Na Beňuši som bol za 10 minút v práci aj z práce doma a zrazu som musel 50 minút ráno a tak isto večer cestovať do Banskej Bystrice a spať.

Počula som, že ste mali veľmi zaujímavú nástenku.

Na Generálnom riaditeľstve som mal na nástenke fotky Jasíka, Smatanu, Lukáča, Vysokého, Rybaniča, Juskovej a ďalších, pretože si myslím, že človek musí poznať svojich „nepriateľov“ aj keď som presvedčený o tom, že to boli viac nepriatelia prírody ako moji. Počas mojej celoživotnej praxe som si dával na nástenku aj iné veci.

dy cestoval v aute, má nezabudnuteľný zážitok a už chápe, že hranice techniky a ľudských možností sú oveľa ďalej, ako si pôvodne myslel. Dnes vám prinášame rozhovor s našim bývalým kolegom Jánom Švančarom.

Je lesníctvo vo Vašej rodine tradíciou alebo ste priekopníkom?

V rodine sme nemali lesníka, ale k tomu povolaniu som inklinoval prirodzeným spôsobom. Spolu so strýkom som chodil často do lesa na hríby, alebo v samovýrobe prichystať drevo na zimu. Strýko bol železničiar a možno práve pre čisto technicky zamerané povolanie mal veľmi intenzívny vzťah k prírode. Keď sme boli v lese, veľmi často som počúval: „Sem nestúpaj, tadiaľto mi nechod“, ale vedel mi ukázať aj veľa zaujímavostí, zákonitostí prírody priamo na konkrétnych príkladoch.

Zo školy ste šli rovno do praxe?

V období môjho štúdia bola absolventom školy daná možnosť vybrať si z ponúkaných alternatív prvé zamestnanie. Z TU vo Zvolene som išiel na Lesprojekt do Piešťan. Diplomovú prácu som vypracoval na vtedajšej novej katedre Krajinárstva ako projekt lesoparku Kováčová. Bolo potrebné napláňovať úpravy a zmeny LHP, aby lesopark spĺňal požiadavky a podmienky pre liečebné účely. Možno aj z tohto dôvodu mi práca na Lespro-

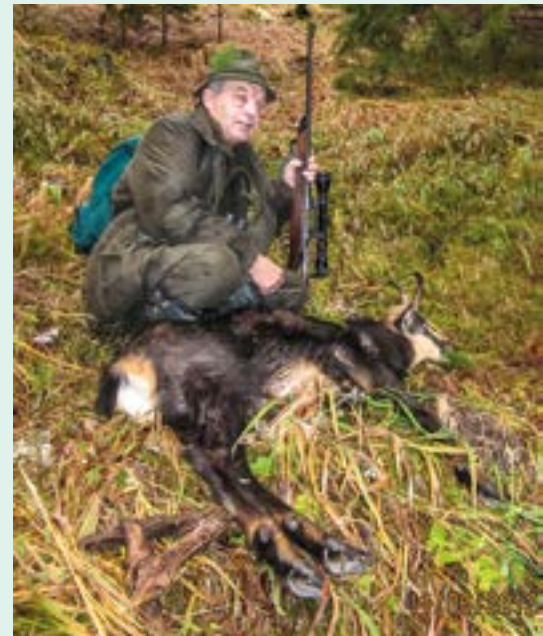
jektov a nových lesných ciest. Jeho kondícia, štíhla, vyšportovaná postava (nikdy žiadny šport nerobil) ale aj radosť zo života, vždy dobrá nálada a ochota pomôcť ma udivovali a asi aj zanechali trvalé spomienky na tohto skvelého človeka.

Ako ste sa teda dostali na stredné Slovensko?

Pôvodne som z Trenčianskej Teplej miestna časť Dobrá. Po nástupe na Lesprojekt v Piešťanoch, som potreboval byt. Sľúbené pridelovanie bytu sa neustále odďaľovalo, odrazu sme mali dve deti a nemali kde bývať, musel som hľadať novú prácu aj s bytom. Našiel som štyri alebo päť miest a nakoniec som zakotvil na lesnej správe v Polomke ako pestovateľ. Pamätám si, že najmladšia zo žien v pestovnej činnosti mala vtedy 55 rokov, ale zamestnával som celkom bežne aj sedemdesiatročné robotníčky. Každoročné zalesňovacie práce sa nezaobíhali bez úporného hľadania brigádnickej pomoci zo všetkých možných podnikov a firiem na celom Horehroní. Bola to zvláštna, dosť ťažká doba, ale ľudia mali k sebe akoby o niečo bližšie, ako je tomu dnes, možno sa viac potrebovali a viac si aj pomáhali.

Kedy ste prišli na Generálne riaditeľstvo?

Na GR som prišiel až v novembri 1999, keď bol už založený štátny podnik LESY Slovenskej republiky. Po vyskúšaní takmer všetkých pozícií na LS Polomka,

Na LS Polomka som si dovolil pripnúť na nástenku v mojej kancelárii aj pokarhanie a napomenutia od mojich nadriadených. Nikdy som neznášal nespravodlivosť alebo jednostranný pohľad na problémy okolo nás, a keďže iné zbrane odporu som vtedy neobjavil, alebo sa nedali nájsť, vyriešila

ne priznať, že aj zber semena zo stojacich stromov je tiež dostatočne adrenalínová zábava, ktorú som si sám vo výškach odskúšal. Ako vedúci výroby a súčasne poľovný referent som sa s poľovníctvom nerozlúčil ani na ústredí lesného závodu Beňuš.

S poľovačkami sa spája aj množstvo zaujímavých zážitkov. Ktorý je ten Váš naj?

Asi to bol ten zatiaľ posledný. Stalo to na moju šesťdesiatku. Poľovný referent Peter Kuric prišiel za mnou, vtedy som bol ešte vo funkcii riaditeľa, že čo by som si želal ako darček k okrúhlym narodeninám. Vzhľadom na to, že som robil na Polomke (Bacúchu) poľovného referenta, pokračoval som v tejto činnosti aj ako poľovný referent na lesnom závode a tu sa vtedy

lovilo okolo 200 kusov vysokej zveri, dával som prednosť lovu na pre mňa atraktívnejšiu zver, čím som mal na mysli medveďa. Môj zámer bol uloviť ho nie tradičným spôsobom na návnade ale pochôdzkou. Toto bolo samozrejme zamietnuté aj z bezpečnostných dôvodov, a tak som dostal k 60-ke kamzíka.

V pondelok 5. novembra som prišiel podľa predchádzajúcej dohody s vedúcim lesnej správy na Gader a lialo ako s kanvy celý deň. Príležitosti na strelbu boli dokonale eliminované poryvami dažďa, a tak sme to popoludní vzdali.

Poľovačka pokračovala aj v nasledujúcu deň. Treba povedať, že podľa požiadavky môjho skúseného sprievodcu som si mal nastreliť zbraň na 200 metrov, čo som aj splnil. Náhoda, šťastie, Afrodita, či sv. Hubert chceli, že už ráno okolo 9:30 sme zbadali pekného capka, ale podľa diaľkomeru môjho sprievodcu na vzdialenosť 296 m. Samozrejme, že som strieľať nechcel, veď rozdiel v nastrelení mojej pušky a skutočnou vzdialenosťou od kamzíka bol takmer 100 m. Napriek všetkým poľovníckym zásadám som sa dal prehovoriť na strelbu z pušky môjho sprievodcu, ktorá bola nastrelená na 300 m. V stiesnených pomeroch pukliny medzi skalami som horko, ťažko zamieril a.... okrem unikajúceho kamzíka mi ničie teplé, lepkavé stekalo dolu tvárou. Cudzou puškou a aj cudzím puškohľadom som si dokonale rozbil obočie, utržil poriadnu hanbu a čo je najhoršie, chybil vysnivaného kamzíka. Poučenie, čo všetko si nemá poľovník požičovať, sa opäť potvrdilo v praxi.

Šťastna ma v tento deň napriek všetkému nakoniec neopustila a dopriala mi to potešenie uloviť kamzíka. Po tejto poľovačke mi ostala krásna trofej, fotografie smutného Qasimoda s krvou pod-

liatym okom, ale najmä úžasné spomienky na chvíle strávené v Gaderi.

Anglicky ste sa kde naučili?

Angličtinu som sa začal učiť na SVŠ. Na vysokej škole sme mali semester alebo dva angličtinu, ale skriptá boli len s drevárskou terminológiou. Naučiť sa komunikovať po anglicky ma donútila situácia po roku 1989. Beňuš bol od 1991 do 1994 samostatný podnik. Čo sa týka ekonomiky a ziskovosti závodu, sú tu ideálne podmienky - 77 % lesnatosť, väčšinou ihličnaté lesy. Vtedy nemal Beňuš ako samostatný závod problém ekonomicky prežiť. Osamostatnili sme sa aj v poľovníctve a na 80 % sa pozastavili kontrakty so sprostredkovateľskými kanceláriami. Pre nového vedúceho výroby a poľovného referenta nastali úplne odlišné podmienky v sprostredkovaní a najmä účtovaní poľovníckych akcií. Dnes to vyzerať už takmer smiešne pre novo nastupujúcu generáciu rečovo zdatných a počítačovo gramotných ľudí, ale vtedy každá chyba znamenala hrozbu nezvládnuteľného finančného rozdielu vzhľadom na mesačný plat poľovného referenta a vysoký podiel zahraničných poľovníckych hostí. Zdokonaľovanie v angličtine bolo nevyhnutnou podmienkou sprostredkovať, ale aj bezchybne zúčtovať celú akciu.

Príchodom na GR sa celá situácia aj s angličtinou radikálne zmenila. Zahraničné návštevy, zahraničné služobné cesty, semináre, stretnutia orientované na rôznorodú problematiku lesníctva, vrátane majstrovstiev sveta v ťažbe s motorovou pílou, certifikácia lesov, riešenie problematiky požiarov na európskej úrovni a pod. vyžadovali prispôbiť sa a doučiť potrebné termíny aj v anglickom jazyku, ktorý je aj v súčasnosti bežným pri všetkých rokovaniach v rámci EU. V posledných rokoch sa stala angličtina mojím celoživotným vzdelávaním, pretože ak chcem komunikovať s mojimi tromi vnúčikami v NY, iná možnosť mi neostáva.

Čo je väčší adrenalín, poľovníctvo alebo športové autá?

Toto je ťažká otázka. Ono sa to veľkom a najmä schopnosťami človeka, dlhším reakčným časom, kondíciou ale aj bežnými sprievodnými znakmi starnutia, ako je napr. zhoršovanie zraku mení.

Musím však konštatovať, že ten poľovnícky adrenalín ostáva, aj keď vek už nedovolí také kúsky ako za mlada, ale poľovníci vždy žili aj spomienkami a čím sú tieto staršie, tým sú krajšie, jedinečné, neopakovateľné. To tzv. ochranári nikdy nepochopia. No a s tou rýchlosťou to treba tiež posudzovať komplexne. Keď je ponáhľanie požiadavkou plnenia pracovných povinností, pričom pracoviskom je celé Slovensko, nedá sa celkom hovoriť o adrenalíne. Adrenalín v mojom chápaní to je skúšanie nových áut, nových a vždy modernejších prvkov ich ovládania, dokazovať si, že špičkový automobil je schopný pod dobrým vedením prekonať v myslí človeka zakotvené fyzikálne zákony, ale nemôže sa to diať v bežnej premávke a na našich frekventovaných cestách. Asi som

Ďumbier

to nástenka. Dôvodom sankcií bolo prečerpanie plánovaných nákladov, čo v tých časoch nebol žiadny problém, pretože stanovené úlohy najmä v zalesňovaní ale aj výchovných ťažbách a približovaní súkromnými povozníkmi sa prakticky nikdy nedali zvládnuť v naplánovaných reláciách. Ak chcela v tom období zienka pri zalesňovaní zarobiť denne aspoň 100 korún, musela vyniesť do neprístupných lokalít a zalesniť minimálne 100 až 130 sadeníc... heroický výkon. Celu situáciu úplne nečakane vyriešila návšteva jedného z okresných alebo krajských predstaviteľov strany, ktorý keď nástenku uvidel, takticky mlčal, ale autorovi takto prezentovaných sankcií nariadil zabezpečiť ich okamžité odstránenie. Zlatý klínce programu boli telefonáty z ústredia lesného závodu, ktoré ma mali prinútiť nástenku zmeniť, čo som zase ja z dôvodu, že sankcie sú moje a môžem si s nimi robiť čo chcem, nechcel splniť. S odstupom času si na tieto príhody spomínam ako na spestrenie a oživenie oficiálnych pracovných vzťahov, pretože tak, ako bolo povinnosťou nadriadených kontrolovať čerpanie nákladov, tak majú povinnosťou v rámci platnej legislatívy bolo plniť záväzné ukazovatele LHP a až potom sa pýtať na náklady.

Ako ste sa dostali k poľovníctvu

Poľovníctvo som už od vysokej školy chápal ako neoddeliteľnú súčasť lesníctva. Keď som prišiel na polomskú správu ako pestovateľ, mal som v náplni práce aj poľovníctvo. Plány chovu, lovu, celé poľovné hospodárenie, zabezpečenie poľovníckych akcií, poľovníckych hostí, celé zúčtovanie to ostalo na mne. Poľovníctvo z môjho pohľadu to bola taká čerešnička na torte, oveľa atraktívnejšia vec ako zalesňovať alebo zbierať semeno. Musím ale otvore-

mal v tejto oblasti šťastie, že môj priateľ, motoristický redaktor, ma každý týždeň prekvapil iným autom, ktoré musel otestovať, nafotiť, napísať článok a sem-tam som mu veľmi rád vypomáhal. Pri všetkom tom „adrenaliné“ som mal vždy zatiahnutú ručnú brzdu v polohe dodržiavania dostatočnej rezervy medzi tým, čo dokáže auto (alebo ja) a realitou.

To, že mám najdrahšiu tapetu na svete (takmer celý dôchodok), bolo opäť spôsobené nie adrenalinom, ale okolnosťami, ktoré ma donútili využiť akceleračné limity dopravného prostriedku. Po niekoľko kilometrovej jazde za kamiónom naloženým smrekovými výrezmi, sa mi prvá

príležitosť na jeho predbehnutie naskytla až v obci Vernár, kde som ho skúsil predísť s veľmi drahým výsledkom. Policajti z Popradu zamaskovaní v najbližšej zákrute takmer vyskakovali od radosti a okamžite mi to aj oznámili: „Máme rekord, prekročenie rýchlosti o 48 km/hod.“. Možno si to len nahovárať a chcem sám seba ospravedlniť, ale takými okolnosťami spôsobených a aj patrične ocenených udalostí som mal viac.

Ešte by som mohol veľa spomínať, ale odpoveď na otázku v úvode jednoducho neviem. Tak ako ma dokáže vzrušiť, nabiť novou energiou poľovačka, tak podobne sa cítim aj v rýchlom aute. Zdanlivo obe tieto aktivity sa nedajú ani porovnávať – úžasné zážitky v prírode kontra supermoderné technicky dokonalé auto. Asi to bude len ten adrenalín.

Aké záujmy ešte máte a ako trávite čas na dôchodku?

Je všeobecne známu skutočnosťou, ktorú som až do odchodu na dôchodok považoval za „machrovanie“ dôchodcov, že dôchodcovia nemajú čas nudiť sa. Teraz to musím potvrdiť aj z vlastnej skúsenosti. Na jednej strane život sám prináša prekvapenia a nečakané udalosti, ktoré mi ukrajújú z voľného času, na druhej strane mám množstvo koníčkov, záľub, športových aktivít, ktoré mi nedovoľujú nudiť sa. Športujem prakticky celý život a nevidím dôvod, prečo by som mal teraz prestať, aj keď už spomínané vekové obmedzenia limitujú rýchlosť zjazdového lyžovania ale

aj skialpinistických výstupov na naše hory a veľhory. Podobne je to aj s bicyklom, kde som posledných sedem rokov presedlal na horský bicykel z dôvodu hustoty premávky a bezpečnosti na cestách ako aj z dôvodu oveľa zdravšieho pohybu na lesných cestách. Zo zimných športov sa venujem ľadovému hokeju a túto sezónu by sme mali otvoriť už koncom júla na breznianskom zimnom štadióne, pravda len ak o 30 až 35 rokov mladší spoluhráči nájdú aspoň dvoch takých, ktorých dokážem ešte predbehnúť. Rýchlosť je nezlučiteľná so starobou a statický hokej neexistuje.

Počas môjho testovania rôznych športových aktivít som už vyskúšal rogalo (rozbitá hlava a porezaná ruka), windsurfing (stále mám problémy s rovnováhou a viac sa narobím stávaním plachty ako samotnou jazdou), vodné lyžovanie v Atlantiku, športové potápanie a viacero ďalších, ale najvernejší ostávajú horskému bicyklu a zjazdovému lyžovaniu.

Okrem športovania dokážem celkom dobre zvládať aj náročnejšie opravy a údržbu áut, celkom obstojne zvrám plynom aj el. oblúkom, vlastným a sem tam aj používam základné náradie na obrábanie dreva. Keby som chcel a viac sa snažil, mohol by trvať deň aj dlhšie ako 24 hodín, ale vážim si to, že zdravie, spokojnosť, dobrí priatelia ma držia vysoko nad hladinou nudy a dúfam, že to ešte nejaký ten ročik takto vydrží.

Ďakujem za rozhovor

Anna Sliacka

• Vystava HZZ 1912, obilniny a poľovnícke slávnosti

• Hlavná slávnosť 24. ročníka slávnosti Hubertova mesiaca
• Poľovnícky púťovník
• Hlavná slávnosť 24. ročníka slávnosti, obilniny a travičie mesiac Hubertova mesiaca
• Poľovnícky púťovník

• Obedy sľavky z kávy a mackozným kof

Malé osvieženie z Topoľčianok

Lesnícki seniori Lesníckej technickej školy v Banskej Štiavnici z rokov 1956 – 1960 sa aj v poŕehnanom veku každoročne stretávajú z príležitosti maturitného výročia vždy v inom lesnícky významnom mieste Slovenska. Tento rok prišli na rad Topoľčianky a ich lesnícke i nelesnícke zariadenia i pozoruhodnosti.

Už len skutočnosť, že boli ubytovaní v honosnom hoteli Hradná stráž hovorí o dendrologicky významnej lokalite akou je 31 ha topoľčiansky park so záhradnými stavbami a s architektonicko – historickým skvostom topoľčianskeho zámku. Zakladanie parku sa spomína v rokoch 1800 – 1810, je unikátny svojím druhovým bohatstvom drevín, prírodnou a krajinárskou dispozíciou. Pre nedostatok miesta vynecháme jeho významných habsburgovských šľachticov, ktorí boli dlhšiu, alebo kratšiu dobu jeho majiteľmi. Naša prvá demokratická republika s jej významnou vodcovskou osobnosťou Tomášom Garrigue Masarykom je tu pre každého, kto má zmysel pre vlasť a históriu všadeprítomná. A nielen Masaryk, na štátnu alebo súkromnú návštevu za ním do Topoľčianok cestovali také významné osobnosti akou boli rumunský ministerský predseda Ion Bratian, alebo rumunský princ Karol, veľvyslanec Veľkej Británie Georg Clark, vdova po americkom prezidentovi (tútorovi vzniku Československa) Edith Wilsonová, prezident tu prijal zástupcov juhoslovenskej armády a tiež francúzskeho ministra letectva Paula Painleva. Častým návštevníkom prezidenta bol známy český spisovateľ Karel Čapek. Tu vznikli aj jeho známe a slávne „Hovory s T. G. M.“

V minulosti, ale aj v súčasnosti však muziku v Topoľčiankach tvrdia lesníci

OZ Topoľčianky je najznámejšia Veľká a Malá zvernica s výmerou 11.800 ha, okrem toho obhospodarujú lesy na výmere 32.429 ha lesného pôdneho fondu.

K ozdobe parku patrí aj Poľovnícky zámok, postavený v roku 1910, ktorý sa cez Jozefa Augustína a Otta von Habsburg dostal v polovici 90. rokov 20. storočia do vlastníctva štátnych lesov. V súčasnosti slúži ako ubytovanie pre poľovníckych hostí ale aj verejnosti. Zariadenie zámku, ako mohli seniori vidieť je impozantné, rovnako ako jeho okolie umocnené tromi grandióznymi plastikami Alojza Štróbla. Prekvapilo ma ale, že o jeho známej plastike „Zhasínajúceho jeleňa“ už nikto nevedel, že v minulosti bol umiestnený pred zámočkom v arborete Mlyňany. V literatúre sa uvádza, že medzi jeho „pobyty“ bolo nádvorie stupavského

dené k významným lesníckym miestam na Slovensku.

Ďalší objekt návštevy veteránov bol Národný žrebčín založený už v roku 1921. Zameriava sa na chov shagya – arabského, arabského plnokrvného, lipicanského, huculského a športového koňa. Jedinečnosť Národného žrebčína

Poľovnícky zámok

a poľovníci. Jedno, či to boli súkromní, habsburgovskí, alebo štátni vlastníci, lesnícka rovnošata mala tu vždy svoj šarm a uznanie. V roku 1920 prevzal habsburgovský majetok Československý štát, ktorý sa následne rozdelil na Lesnú správu Topoľčianky a Štátny žrebčín. Z poľovníckych revírov, ktoré obhospodaruje

kaštiľa, dokonca bol údajne medzi stavebným odpadom na zvolenskom zámku, ale jeho mlyňanské obdobie nespomína nikto. V Poľovníckom zámku sa nachádza vzácna zbierka poľovníckych trofejí ako i originály obrazov z diela maliara, grafika a sochára Karola Sovanku, ktorý v tomto zámočku aj určitý čas prebýval.

Ná v š t e v a Zubrej zvernice, ktorú spravujú Lesy SR, š.p. odštepny závod Topoľčianky, bola pekným raňajším občerstvením, kde sa mohli starí páni dozvedieť čosi o jej založení v roku 1958, vývoji i o jej známych zubrich obyvateľoch ako bol napr. ich slávny zakladateľ rodu Putifár a jeho nasledovníci.

Poľovnícky zámoček, skulptúry Alojza Štróbla i Zubria zvernica sú zara-

spočívajú v tom, že mimo Topoľčianok nie je v Európe zariadenie, v ktorom by sa chovalo päť plemien koní. Centrom žrebčína je historická jazdiareň vybudovaná v roku 1910. Súčasťou komplexu je aj hipologická expozícia s množstvom zaujímavých exponátov pre širokú laickú, ale i odbornú verejnosť.

Keď exkurzia, tak dokonalá. Lesy SR, š.p. Odštepny závod Topoľčianky tu prevádzkuje budovu na spracovanie a zmrazovanie ulovenej zveriny, ktorá podľa toho čo sme videli, je na technologicky modernej a najmä hygienicky žiadanej úrovni, ktorá spĺňa normy EU.

A celkom na záver. Odštepny závod Topoľčianky ako jediný na Slovensku obhospodaruje cez 2,5 ha viníc a prevádzkuje veľmi útulnú pivničku. O činnosť týchto spomenutých komodít sa stará Ján Helenin pod vedením Vladimíra Lukotku.

Odborným slovom seniorov sprevádzal na slovo vzatý odborník miestnych lesníckych, poľovníckych pomerov a histórie Anton Adamička, s ktorým sme si dobre rozumeli – za jeho výkon mu patrí naša vďaka a uznanie.

Viliam Stockmann

Čo šepká les

IV. ročník vedomostnej súťaže

Brány Poľovníckeho múzea vo Svätom Antone sa už po štvrtýkrát otvorili pre účastníkov vedomostnej súťaže: „Čo šepká les“. Slávnostnými fanfárami štu-

ktoré tvorili žiaci základných škôl nášho regiónu spolu so svojimi pedagógmi. Súťaž bola určená žiakom štvrtého až šiesteho ročníka. Podujatie bolo už tradične

vedené v duchu poznávania našej flóry a fauny, stôp a zvukov zvierat, poľovníckych psov. Vedomosti sa overovali aj z vlastivedy - poznávanie svojho okolia. Zručnosť naši mladí priatelia preukázali pri sadení stromčekov, zhotozovanie krmidla pre vtákov a atraktívnej strelbe na laserovej strelnici. Deti sa na súťaž museli zodpovedne pripravovať už doma nielen ve-

mi. Vo štvrtok 5. júna sa súťažilo celkovo v desiatich disciplínach. Každú školu mohlo reprezentovať jedno trojčlenné družstvo. Vyhodnocovali sa družstvá aj jednotlivci. V súťaži družstiev zvíťazila ZŠ Štefana Moyzeša v Žiari nad Hronom (143,5 bodov), druhá bola ZŠ Jozefa Kollára v Banskej Štiavnici (138,5 bodov) a tretia ZŠ Andreja Kmeťa v Žarnovici (136 bodov). Víťazná škola už tradične získala „trofej najcennejšiu“ vyzrávané logo tejto súťaže. Medzi jednotlivcami bol víťazom Marek Novák zo ZŠ. Š. Moyzeša v Žiari nad Hronom (49,5 b.), druhý skončil Matej Pavlov zo ZŠ Jozefa Kollára v B. Štiavnici - s rovnakým počtom bodov a o víťazovi rozhodli „rozstrelové“ otázky. Súťažiaci boli veľmi vyrovnaní a taktiež o treťom mieste Tomáša Trubana (48 b.) zo ZŠ. Moyzeša v Žiari nad Hronom sa rozhodlo až po „rozstrele“, keďže taký istý počet bodov získal aj Marek Petržel zo ZŠ Maximiliána Hella v Štiavnických Baniach. Víťaz v

denti Strednej odbornej školy lesníckej v Banskej Štiavnici zahájili a dodali výnimočný ráz podujatiu, ktoré zorganizovali OPK Žiar nad Hronom a Lesy SR, š.p. OZ Žarnovica v spolupráci so Strednou odbornou školou lesníckou v Banskej Štiavnici, Poľovníckym múzeom vo Svätom Antone, Regionálnou organizáciou Slovenského poľovníckeho zväzu v Žiari nad Hronom, Mestskými lesmi Banská Štiavnica, Obvodným úradom životného prostredia v Žiari nad Hronom a Poľovníckou spoločnosťou Šarváz Voznica.

Na nádvorí múzea všetkých prítomných privítali zástupcovia usporiadateľov, Marián Číž, Slavomír Kicko a Jaroslav Poláček. Zišlo sa tu 14 trojčlenných družstiev,

domostne, ale aj tvorivo. Tento ročník bol zaujímavý aj tým, že deti mali priniesť umelecký výtvar, ktorý v nich vyvolalo slovo les. Porota to nemala ľahké, nakoľko deti to poňali rôznorodo a umelecky presvedčivo. Organizátorov potešilo, že každá škola sa prezentovala originálnymi dielami a nápad-

kategórii jednotlivcov sa každoročne teší s horskéto bicykla. Podujatie by nebolo možné zorganizovať na takej úrovni bez sponzorov. Sponzormi súťaže boli Múzeum vo Svätom Antone, Regionálna organizácia Slovenského poľovníckeho zväzu v Žiari nad Hronom, Stredná odborná škola lesnícka Banská Štiavnica, Mestské lesy Banská Štiavnica, Slovenská lesnícka komora, Poľovnícka spoločnosť Šarváz, mesto Žarnovica, mesto Žiar nad Hronom, Lesy Banská Belá, Zverník Mrázov kopec – Vladimír Stračina, Molda – stavebná firma s.r.o, Športový klub Dynamik Nitra – Vladimír Viktor a pán Štefan Mičura. Týmto všetkým patrí naše ďakujem. Opäť sa potvrdilo, že žiadny čas, ktorý venujeme deťom, nie je premárnený. Šťastné výrazy na tvárach víťazov boli najkrajšou odmenou pre organizátorov. Už záverečné slová predsedu Oblastnej poľovníckej komory Slavomíra Kicku naznačili, že ani tento ročník nebude posledný.

Katka Dávidová
OZ Žarnovica

Obec Sihla Vás 9. augusta 2014 srdečne pozýva na 14. ročník výstavky ľudských záprahov

JARMO 2014

Hlavní partneri podujatia:
Lesy SR š.p. B. Bystrica
Kalmárova ulica
Súťažiaci sú pozvaní na výstavu ľudských záprahov

Vstupné:
- dospelí 4 EUR
- deti nad 6 r. 1 EUR
- v troji a deti do 6 r. zdarma

Hostia:
- Vrchársky štvorlístok
- Heligonkári z Kokavy nad Rimavicou
- Heligonkári z Čierneho Balogu
- Spevácka skupina Spod Kohúta
- Skupina VIDIEK

Sponzori a partneri:
- výstavca ľudských záprahov
- úradok ľudských záprahov
- piekarske družstvo
- jazda na koči
- lesná pedagogika
- výstava fotografií
- turistická spoločnosť
- tombola

Antonstál oživa...

Pozvanie na podujatie „Netradičné remeslá v lesníctve, poľovníctve“ realizované v rámci projektu *Antonstál – oživujeme lesnícke tradície*, ktoré realizujú LESY SR a LESY ČR v rámci Programu cezhraničnej spolupráce 2007 – 2013 z Európskeho fondu regionálneho rozvoja som prijala tak trochu zo zvedavosti. S Odštepným závodom v Trenčíne naše Lesnícke a dreárske múzeum spolupracuje veľmi intenzívne (VLM *Haluzická tiesňava*, výstavná prezentácia *Trenčianske lesy od histórie k súčasnosti*, *Mini galéria lesníckych osobností*) a môj záujem o ďalšie kultúrno-historické aktivity spojené s lesníctvom na jeho území je viac ako logický.

Dvadsaťdruhá júna privítal riaditeľ OZ Trenčín Róbert Kiš v areáli historického objektu a účelového zariadenia Antonstál účastníkov prvého podujatia uvedného projektu, medzi ktorými boli okrem pozvaných hostí predovšetkým deti základných škôl (Buchlovice a Trenčín). Prípadom históriu objektu a zdôraznil, že súkromné poľovnícke sídlo budované od roku 1894 sa vďaka svojej polohe, prostrediu, vybavenosti a tradícii postupne stáva miestom stretnutia, pobytov a aktivít detí, ktorým chcú lesníci poskytnúť čas a priestor na bližšie poznanie a vybudovanie vzťahu k prírode a samotnému lesu. Medzi hosťami bol M. Pavlíček z Krajského riaditeľstva LESOV ČR v Zlíne, L. Ježková z generálneho riaditeľstva LESOV ČR v Hradci Králové, primátor F. Bagín a dekan rímskokatolíckej farnosti A. Košík z Nemšovej, F. Begán z Občianskeho združenia Hubert v Luborči.

Za hostiteľskú stranu pozdravil účastníkov podujatia organizačný riaditeľ štátneho podniku LESY SR Ján Kostrian a bližšiu informáciu o samotnom projekte poskytol projektový manažér Jozef Zatlukal.

K oživeniu Antonstálu prispeli ukážky práce a tvorby pozvaných remeselníkov vychádzajúcich materiálovo aj obsahovo z lesníctva, poľovníctva a stanovišťa lesných pedagógov, ponúkajúcich hrovou formou nové informácie o lese obohatené o vlastné lesnícke poznania a skúsenosti. Tiché pozorovanie a obdiv detí pri rezbárstve, výrobe šperkov z parožia a preparátorstve sa striedalo s hlasnejším úsilím poskladať a zbiť si krídlo pre vtákov, spoznať a určiť čuchovou a zrakovou poznávacou druhy liečivých rastlín a lesných drevín. So záujmom detí sa stretlo poľovnícke stanovište a hra s magnetickou tabuľou, ktorú nakreslili žiaci ZŠ na Hodžovej ulici v Trenčíne. Deťom sa venovali predovšetkým lesní pedagógovia Jarmila Hatalová, Eva Bošková, Boris Harničár, Tomáš Krčmárik, Lukáš Vavrúš a Zuzana Mihálová z OZ Trenčín a P. Zúbek a Z. Zálešák z Lesnej správy Buchlovi-

ce. Prípravu a organizáciu celého podujatia mal na starosti koordinátor projektu na OZ Trenčín Peter Šťastný, ktorému pomohla vedúca Lesnej správy Nemšová Ľubica Harničárová.

Znova sa mi potvrdilo, že tradičné spojenie histórie a súčasnosti lesníctva, úžasné prostredie vytvorené nielen prírodou, ale predovšetkým vlastnými zamestnancami, zážitkové učenie vedené skúsenými lesníkmi je obrovskou devizou štátneho podniku ako osloviť verejnosť. A jednou z ponúkaných ciest jej využitia a rozvinutia je aj projektová činnosť.

Ľubica Milanová,
LDM Zvolen

foto: Ľuboslav Bacák (OZ Trenčín)

„Projekt je spolufinancovaný Európskou úniou z Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Česká republika 2007-2013“

Vydarený piaty ročník Parády na Zelenej vode

Rekreačný areál Zelená voda pri Novom Meste nad Váhom ovládli v sobotu 7. júna paranormálni hrdinovia, športovci, deti s rodičmi a veľa ďalších návštevníkov, ktorí si tu v krásnom počasí užili V. ročník podujatia pre malých aj veľkých - PARÁDA 2014.

Slovenský paralympijský výbor pripravil toto podujatie v spolupráci s ďalšími partnermi už po piatykrát. Premiérová Paráda sa uskutočnila v roku 2010, krátko po návrate úspešnej výpravy z X. ZPH vo Vancouveri. Na tohtoročnej Paráde si stovky návštevníkov opäť mohli vyskúšať viaceré paralympijské športy, absolvovať vedomostné i zábavné sú-

ťaže, užiť si rôzne atrakcie v SPP zóne zábavy, dobre sa zabaviť pri vystúpeniach Roba Opatovského či Petra Cmoríka, ale aj vyhrať v tombole hodnotné ceny. Ce-

lým dňom sprevádzala návštevníkov moderátorská dvojica Patrícia Jariabková a Štefan Skrúcaný, ktorý prispel k dobrej nálade aj niekoľkými svojimi piesňami.

Veľkému záujmu sa tešilo stanovište o lesníctve, kde sa deti v rámci lesnej pedagogiky hrovou formou oboznámili s touto zaujímavou tematikou.

Ako povedal predseda SPV Ján Riapoš, hlavnou myšlienkou podujatia je motivovať mladú generáciu k pohybu, športu, k fair play, čo sa v sobotu 7. júna určite podarilo. Tešíme sa na Parádu 2015!

Čo hovorí archív na žarnovickú tragédiu?

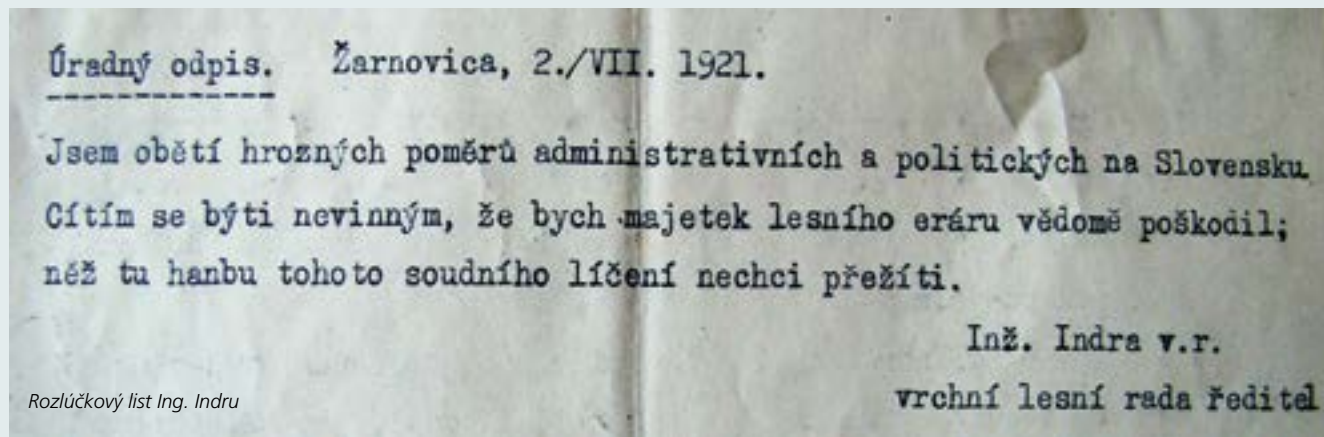
Prvé júlové dni roku 1921 šokovala zamestnancov Riaditeľstva štátnych lesov v Žarnovici a jej obyvateľov zvest o samovražde tamojšieho riaditeľa, vrchného lesného radcu, Ing. Júliusa Indru.

Takéto smutné prípady vzápätí vyprovokujú celú škálu dôvodov a konšpiratívnych teórií, tak niet divu, že vznikajúce fámy o jeho smrti i novinové správy boli veľmi protichodné a vyžadova-

a lesníka Šulu, následné ich vyšetrowanie a zatknutie vo veci defraudácie štátneho majetku. Ing. Indra bol ten kto žiadal toto súdne vyšetrowanie u Dr. Galó a aby záležitosť bola čo najprísnejšie vyšetrená. Pri spisovaní protokolu o smrti Ing. Indru sa Dr. Galó pred celou komisiou vyjadril, že Ing. Indra nemá ani najmenej viny na tom, čo sa v obvode lesného úradu vo Voznici prihodilo. Naopak, veľakrát sa sta-

niekoľkokrát presahuje kompetenciu lesného správcu (20 plm), lesný správca nemal žiadne povolenie od riaditeľstva.

Pri prvej prehliadke v obci Uhliská dňa 8.6.1921 boli zistené väčšie zásoby dreva pochádzajúceho zrejme z krádeží, na to boli okolité četnícke stanice požiadané o asistenciu pri zabavení odcudzeného dreva u obyvateľstva Uhlísk, predbežne sa zabavilo cca 150 plm, väčšia časť dreva

Rozlúčkový list Ing. Indru

li rýchlu prácu vyšetrovacej komisie.

List na rozlúčku, ktorý zosnulý riaditeľ napísal, stručne hovorí nasledovne:

„Jsem obětí hrozných poměrů administrativních a politických na Slovensku. Cítím se býti nevinným, že bych majetek lesního eráru vědomě poškodil, než tu hanbu soudního líčení nechci přežítí. Inž. Indra v. r., vrchní lesní rada ředitel“.

List je datovaný dňom 2.7.1921.

Nuž, byť riaditeľom štátneho majetku v tesne poprevratovom období, vzniku novej republiky, ku ktorej nielen odchádzajúce maďarské úradníctvo nemalo dôveru, nebolo nič závidenia hodné. Bola tu vysoká pravdepodobnosť rozkrádania štátneho lesného majetku, za ktorý zodpovedali narýchlo povolani českí úradníci – lesníci. Tak to bolo aj v prípade riaditeľa Indru.

Riaditeľstvo štátnych lesov v Žarnovici obratom reaguje najprv telegramami 4. a 5.7.1921, vzápätí listom č.79/1921 pres. zo dňa 5.7.1921 na Ministerstvo zemédelství do Prahy, v ktorom uvádza:

„4.7.1921 asi o 9.30 hod. bolo riaditeľstvu hlásené, že Ing. Indra sa vo svojom byte zastrelil. Zastupujúci riaditeľ Riaditeľstva štátnych lesov v Žarnovici Ing. Samuel Kriška, lesný radca Ing. Dobrý a lekár MUDr. Kaldrovits urobili obhliadku tela i miesta činu. Ing. Indra si strelil do hlavy z guľobrokovnice, brokovej hlavne naplnenej olovenou guľkou, ktorá mala zničujúci účinok. Na telefonickú výzvu sa dostavila komisia od okresného súdu v Novej Bani, ktorá na mieste napísala protokol, ukončený v kancelárii sudcu Dr. Galó. V citovanom liste ministerstvu sa uvádza, že zosnulý riaditeľ bol psychicky zmenený od doby, čo suspendovali lesného správcu z Voznice Svobodu

žoval na smutné administratívne pomery u štátnych lesov“.

Najrozsiahlejšia správa o udalosti je podaná v liste Riaditeľstva štátnych lesov v Žarnovici pod č.83/pres/1921 zo dňa 16.7.1921 adresovaná Ministerstvu zemédelství v Prahe, oddeleniu XV. na príkaz odborového prednostu Opletala, z ktorej sa okrem iného dozvedáme:

Dňa 31.5.1921 boli lesný správca Svoboda vo Voznici a jeho podriadený lesník Šula suspendovaní, pretože sa v Novej Bani na verejnej ceste pobili. Pri preberaní voznického lesného úradu novým lesným správcom Ing. Dénešom a jemu prideleným lesným asistentom Vetenglom v kancelárii vo Voznici zistené neuzavreté hmotné účty za roky 1918 a 1919, výkaz preddavkov nebol vôbec vedený od doby, kedy Svoboda prevzal správu lesného úradu a povolený úver bol takmer vyčerpaný. Lesný asistent Vetengel pri zrovnávaní hmotných účtov so skutočnými zásobami na železničnom sklade v Rudne zistil ďalšie nezrovnalosti pri ťažbe dubov. Dňa 7.6. v kancelárii lesného úradu vo Voznici hlavný horár Prikryl hlásil, že v lesnom okrsku Uhliská sa nachádza väčšie množstvo okresaného dreva z prebierok. Následne lesný asistent Vetengel vykonal prehliadku v tomto okrsku a zistil, že v obci Uhliská sa u obyvateľstva nachádza veľké množstvo dreva a drevného sortimentu a v lese (podľa dodatočného merania) 884 plm okresaného dreva, ku ktorého spracovaniu bolo spotrebované približne 1044 plm guľatiny.

Prebierky nevyznačoval ani lesný správca, ani horár. Podnikateľ Kevický a jeho robotníci pracovali v lese podľa svojej ľubovôle, vyberali kmene, ktoré sa im najlepšie hodili. Tento odpredaj dreva

bola pred vykonanými prehliadkami obyvateľstvom odvezená. Na pomoc četníctvu bolo povolané vojsko (20 mužov).

13.6.1921 bolo komisionálne zistené, že lesný správca Svoboda a horár Stolár, ktorému bol lesný okrsek Uhliská zverený, dali väčšie množstvo dreva ako dary a odmenu za súkromné práce im vykonané. Následne 16.6.1921 bol horár Stolár četníckym strážmajstrom zatknutý a odvedený na okresný súd v Novej Bani.

Na žiadosť Riaditeľstva štátnych lesov okresný sudca Dr. Galó s inšpekčným úradníkom okresným lesným radcom Ing. Dobrým pokračovali vo vyšetrowaní v lesnom okrsku Rudno, ktorého vedením bol poverený lesník Hilbert. Tento sa previnil tým, že so zvoľením správcu Svobodu vykonal bez povolenia riaditeľstva nákladnú prestavbu svojho služobného bytu. Hodnota prestavby činila cca 100.000 Kč. Pri tejto prestavbe sa za vykonané práce platilo drevom. Bez povolenia rozpočtu spotreboval pri tejto prestavbe zálohu vo výške 11.000 Kč, ktorá tiež nebola zaúčtovaná. Sklárňa v Rudne platila úhrnom 8.-9.000 Kč ako honorár za dodanie dreva Hilbertovi a Svobodovi. Hilbert bol v zápätí sudcom tiež zatknutý. Na základe ďalšieho vyšetrowania bol zatknutý aj lesný správca Svoboda. Bol usvedčený, že voznický lesný úrad dodával za úplatu palivové drevo podniku Sandrik.

Miera previnenia zatknutých bude úlohou súdneho vyšetrowania. Zatiaľ je preukázané, že všetko sa dialo s vedomím a povolením lesného správcu Svobodu. Okresný súd v Novej Bani odovzdal vyšetrovací spis aj so zatknutými podozrivými vyšetrojúcemu sudcovi v Banskej Bystrici za zločin sprenevery štátneho majetku a prijímania úplatkov.

Celkovú škodu vzniknutú štátnym lesom je ťažko vyčíslieť, podľa odhadu les. správcu Déneša a lesného asistenta Ve-tengla škoda činila okolo 300 000 Kč.

Záverom možno konštatovať, že zomrelý riaditeľ Indra už dávnejšie tušil, že lesný správca Svoboda nerešpektuje nariadenia riaditeľstva, a preto netrpezlivo čakal na ustanovenie disciplinárnej komisie, aby proti nemu mohol zakročiť. Netušil však, že Svoboda, Hilbert a Stolár

sa až v takej miere prevínili voči rozkrá-daniu štátneho majetku. Riaditeľstvo štátnych lesov bolo do takej miery zaťažené administratívnou prácou, že vonkajšej prevádzke nemohlo venovať toľko pozornosti, koľko by bolo treba.

Riaditeľ Indra, vedomý si svojej zod-povednosti za daný stav v pôsobisku svoj-ho úradu vyvodil pre seba riešenie aké subjektívne pokladal za svojho hľadiska za morálne potrebné.

„Toto je pravý stav vecí, všetky iné správy uverejnené aj v rôznych novinách sú nepravdivé“. Takéto prehlásenie pod-písal lesný radca, Ing. Samuel Kriška, za-stupujúci riaditeľ Riaditeľstva štátnych le-sov Žarnovici. Dňa 16.7.1921.

(spracované z fondov Slovenského národ-ného archívu v Bratislave)
Viliam Stockmann

Kedy zubre raňajkujú za zvuku lesníc?

Hladné zubre sa od rána netrpezlivo prechádzali popri prázdnych krmidlách. Po odznení lesníc sa končne prístupuje ku krmeniu. Tento slávnostný akt však v zubrej obore nie je až taký bežný, ako by sa mohlo zdať. Nebol to signál podávania raňajok, ale slávnostne víťazov súťaže o „Naj plagát k filmu Zomierajú postojacky“ v kategórii základných škôl. Základná škola zo Želiezoviec v rámci svojho výletu, ktorý pre nich pripravili LESY Slovenskej republiky navštívila najskôr arborétum v Tesárskych Mlyňanoch. Tam si po prevzati ocenení, mohli víťazi prezrieť nielen arborétum s odborným výkladom, ale tiež výstavu ruží v novoklasistickom kaštieli, ktorý dal postaviť gróf Dr. Štefan Ambrózy. Po prehliadke arboréta a kaštiela nasledoval výlet do zubrej zvernice, kde ich už netrpezlivo očakávali kolegovia z OZ Topoľčianky s rôznymi aktivitami, ale hlavne na krmenie čakajúce zubre. Ešte malá prechádzka po náučnom chodníku a nasleduje zaslúžený občerstvenie. Po posilnení lesníckym gulášom je čas vyskúšať si chôdzu na chodúľoch alebo zalyžovať si na zelenej tráve v trojici. Ukážky poľovníckej kynológie a vábenia jeleňa sú predzvesťou toho, že toto nádherné miesto a pohostinných ľudí musíme opustiť. Ďalšou zastávkou je Národný žrebčín Topoľčianky, kde už netrpezlivo čakajú arabské kone, slovenské teplokrvníky, hu-culy i nádherné biele lipicany, ktoré ako sme sa dozvedeli, sa rodia úplne čierne. Ale

čas je neuprosný a nás ešte čaká prehliadka poľovníckeho zámočku Topoľčianky. Trofeje na stenách, nábytok zo zhodov ale hlavne luxusné apartmány pôsobia na unavených víťazov veľmi láka-vo.... Po vyčerpáva-júcim dni nastal čas, rozlúčiť sa...

Po pondelku nasleduje ako je to už písaným i nepísaným pravidlom utorok. A tak ešte so spomienkami na výlet v Topoľčian-kach víťazov kategórie stredné školy pri zastávke Čiernohronskej že-lezničky pri zlievarni v Hronci. Práve prichádzajú študenti gymnázia Pavla Ho-rova z Michaloviec. Po štvorhodinovej cete autobusom je načas ho odpar-kovať, prevziať si balíčky poslednej záchrany (desiatu) a nastúpiť do „plne klimatizovaného“ vozňa prístavenej súpravy. „Nestahujte okná, klimatizácia bude neúčinná“ ozý-va sa vozňom tak hlasno, že je to počuť

Týmto by sme chceli zablahoželať ví-tazom a poďakovať sa všetkým kolegom za pomoc pri organizácii výletov.

-as-

až na nástupište.... Konečne v skan-zene. Po prevzati cien, nasledujú ak-tivity na troch sta-novištiach (strelba gumipuškou, výro-ba kožených prí-veskov a lykožrút smrekový). Pre posilnenie lesnícky gulášik priamo zo skanzenu a môže-me sa vydať na ces-tu náučným chod-níkom s Michalom Kofirom. Na konci chodníka už na-sleduje len rozlúč-ka, pretože našich víťazov ešte čaká dlhá cesta domov.

Nakoľko sme sa za 25 rokov stotožnili v praxi so zásadami a princípmi hnutia Pro Silva?

V tomto článku sa s Vami podelím o skúsenosti nadobudnuté pri uplatňovaní prírody blízkeho obhospodarovania lesov (PBOL). Dám Vám do pozornosti to, ako sa so zásadami a princípmi hnutia PRO SILVA za 25 rokov stotožnila prevádzka. Budem prezentovať výsledky, ktoré dosiahol kolektív OZ Prievidza a LS Duchonka.

Písal sa rok 1989. Okrem nežnej revolúcie vzniklo aj hnutie PRO SILVA – niekoľko jednoduchých **myšlienok, princípov a zásad**, ktoré výrazne poznali spôsob hospodárenia v lesoch Slovenska i celej Európy. Ich cieľom je stotožniť sa s prírodou, hľadať a presadzovať nové inovatívne prístupy za účelom prírody blízkeho a efektívneho hospodárenia.

Na to, aby sme vystúpili zo zabehaných koľají a zamysleli sa nad zmyslom, postupmi a prioritami našej práce

a nedávno Žofia odhaľujú nestabilitu bukových rovnovekých a rovnorodých porastov. Vystáva potreba zmeniť myslenie a spôsoby obhospodarovania v listnatých lesoch. Ale meniť myslenie a spôsob hospodárenia v lese je náročné najmä preto, lebo pravdu a výsledky našej práce vidia až generácie po nás a tiež preto, lebo lesníci boli a sú konzervatívny stav. Ak sa aj časom a vedomosťami myslenie lesníka mení, dogmy

ky listnatých porastov je **minimalizácia vstupov do pestovnej činnosti** využitím prírodných procesov. Základnými prvkami minimalizácie vstupov je **sa-moobnoviteľnosť a autoregulácia**. To sú atribúty, ktoré obhospodarovatelia lesov vo vyspelých lesníckych štátoch nemôžu prehliadať a ignorovať. Na LS Duchonka presadzujeme myšlienku vedenia OZ Prievidza: „**nedávať peniaze do toho, čo môže príroda sama vytvoriť**“. Minimalizácia vstupov je veľmi často chápaná zle. Najmä ak sa podáva vytrhnúť z kontextu, že nechceme dávať peniaze do pestovnej činnosti. To nie je pravda. Tu stojí otázka tak, prečo sa to stalo? Nedalo sa tomu zabrániť?

Nemenej dôležitou súčasťou ekonomiky je **maximalizácia výstupov**. Na aukciách dreva sa najlepšie speňažujú kvalitné cenné listnáče a dub. Musíme si osvojiť to, že cenný sortiment potrebuje čas a priestor v korune. Uplatňovanie **hodnotového prírastkového hospodárstva** nám umožňuje trvale a dlhodobododávať vysoko kvalitné sortimenty na aukcie dreva.

Zásady a princípy hnutia PRO SILVA sa na rozdiel u ihličnanov viac a markantnejšie uplatňujú v listnatých porastoch. Môžeme namietat, že „listnáče“ majú svoj problém v najviac zastúpenej drevine na Slovensku v buku. Že tu strácajú hrubé a kvalitné sortimenty opodstatnenie z dôvodu nízkej ceny. Dvadsať problémových rokov buka pri jeho 120 ročnej rubnej dobe nemôže ovplyvniť našu snahu obhospodarovať bučiny prírode blízkym spôsobom. Na Slovensku je nízka cena bukovej guľatiny z dôvodu minimálnej konkurencie spracovateľov a nevydarenej privatizácie našich drevárskych závodov. V Nemecku sa kvalitný buk predáva v cene 100-120 €/m³. U nás je to polovica.

Kardinálnym prvkom ekonomiky listnatých porastov je ich **stabilita, lebo vietor je tu najvýznamnejším škodlivým činiteľom**. Zvýšenou stabilitou porastov znižujeme vplyv vetra. Uplatňovanie jemnejších hospodárskych spôsobov a intenzívnej výchovy má pozitívny vplyv na kalamity. Na LS Duchonka za posledných päť rokov bol v štyroch rokoch podiel náhodných ťažieb pod 10 %. Na Slovensku bol podiel náhodných ťažieb v rokoch 2005-2010 v priemere 60 %. V rokoch 2012-2013 - 40 %.

Stabilitu, vyrovnanosť ťažby, dodávok a príjmov dosahujeme cez tvorbu a udržiavanie porastov s pestrou výškovou, hrúbkovou a druhovou štruktúrou. Ideálna cesta k naplneniu týchto atribútov sú **trvalo viacetážové a mozaikové porasty**. Ponúkajú optimálne riešenie na spojenie ekologickej stability a ekonomiky. Poučka z minulosti „**Svetlo v lese - tma v hlave**“ bola opodstatnená pre

niekedy potrebujeme impulz. K hnutiu PRO SILVA lesníkov na hornej Nitre v zmysle hesla: „všetko zlé je aj na niečo dobré“ nasmerovala najväčšia listnatá kalamita na Slovensku z roku 1999 Paulína.

Paulína najviac poškodila dreviny s dobrou stabilitou BK a DB. Kalamity v lesoch boli, sú a budú. Sú neodmysliteľnou súčasťou života lesov. Úlohou lesníkov je predchádzať im a minimalizovať ich následky. Paulína v Považskom Inovci, Gizela v máji 2010 v M. Karpatoch

v podvedomí zostávajú. Najčastejšie sa šíri dogma, že v listnatých porastoch PBOL znamená **zniženie ťažby a zhoršenú ekonomiku**.

Mám vlastnú skúsenosť, že **neznamenalo**. Presadenie jemnejších hospodárskych spôsobov a intenzívnej výchovy pri tvorbe PSL znamenalo vyšší ročný i decennálny etát ťažby.

Čo sa ekonomiky týka, hnutie PRO SILVA svojimi princípmi a zásadami **výrazne a kladne ovplyvňuje ekonomiku**. Jedným zo základných prvkov ekonomiky

les vekových tried. Cieľom tu bola maximálna produkcia drevnej hmoty. Tvorba štruktúrovaných porastov si vyžaduje **prelomienie plného zápoja hornej etáže.**

Pri obnove listnatých porastov je ekonomicky ale aj ekologicky najoptimálnejší HS podrastový. Základom je individuálny výber v obnove. Riešením je nepravidelná obnova a ťažba dozretých stromov a malých skupín. Je potrebné odkloniť sa od holorubov a dlhých pásových obnovných prvkov, na ktorých dochádza k ťažbe všetkých stromov. Okraje obnovy rozvracia vietor a destabilizuje tým celý porast. Je neekonomické vyťažiť na obnovnom prvku všetky stromy, aj tie nedozreté, ktoré mohli byť o 10 či 20 rokov zhodnotené na aukciách dreva. Na tej istej ploche také dimenzie môžu dorásť až za 100-120 rokov.

Negatívny vplyv na ekonomiku listnatých lesov má aj to, že veľa OLH sa unáhli pri doruboch. Uspokojí sa s požadovanými 51 % prirodzeného zmladenia na obnovnom prvku. Presadzujeme zásadu, aby sa **nevykonala dorub**, kým nie je prirodzené zmladenie po celej jeho ploche. Aj napriek 100 % pokrytiu plochy zmladením nie je dô-

vod na unáhlený dorub. Autoregulácia pod clonou materského porastu je významný ekonomický prvok. **Prirodzené zmladenie nie je cieľ. Je to cesta a prostriedok k stabilite, vyrovnanosti, efektívnosti, hospodárnosti k ekológii.**

Čo je teda príčinou, že sa zásady a princípy hnutia PRO SILVA razantnejšie nepresadili na Slovensku?

Nikto už asi nepochybuje o ekonomike a výhodách takéhoto hospodárenia. V prevádzke sa ale často presadzuje obnova v pásoch, lebo máme zakorenené, že les má byť páskavý a kockatý. Všetci si musíme všetci osvojiť princípy PBOL. Všetci od lesníka cez OLH až po vrcholových manažérov jednotlivých subjektov obhospodarujúcich lesy na Slovensku. Máme možnosti upravovať a zmeniť predpisy. Dnes máme v porovnaní s niekdajšími LHP voľnejšie PSL. Mali by sme si odpovedať na otázku. Či sme na každej LS, na každom LO, v každom poraste pripravení prijať a realizovať iné hospodárske spôsoby a formy ako tie zabehané? Každá naša činnosť v lese by mala mať zmysel a nejaký cieľ. Naším cieľom nemôže byť „iba“ naplniť predpis – zrubať kubíky. Možno sa pre vyťaženie nie je kedy za-

staviť a zamyslieť. Problém je aj v snahe lesníka a OLH **viac chcieť, inak zmýšľať, kreatívne tvoriť.** Každé obdobie je iné a poznačí hospodárenie v lese. V porovnaní s minulosťou máme viac vedomostí, viac technických možností, lepšie vybavenie. Máme veľké plus, že sme dnes vzdelanostou prevádzky na úplne inej úrovni ako pred 25 rokmi. Je bežné, že na dnešných LO sú vysokoškolsky vzdelaní ľudia. Pred 25 rokmi mal málokto na lesnej správe vysokoškolské vzdelanie. Tento obrovský vzdelanostný potenciál je potrebné využiť v prospech lesa. Človek je základný atribút vytvárania hodnôt v každej firme. S ľuďmi v prevádzke je potrebné viac pracovať, viac ich usmerňovať, kontrolovať a motivovať.

Želám **SLOVENSKÝM LESOM A HNUTIU PRO SILVA** na ďalších 25 rokov lesníkov činu, hrdých na svoje LO, LS, OZ a našu firmu LESY SR š.p. Lesníkov motivovaných, pracujúcich s chuťou v prospech lesa pre budúce generácie.

Dušan Mikuš

Lesnícke dni k 25. výročiu Pro Silva

V nadväznosti na odborný seminár, ktorý sa uskutočnil 21.5.2014 na pôde TU vo Zvolene pri príležitosti 25. výročia vzniku hnutia Pro Silva v Európe, zorganizovali LESY SR, š.p. sprievodné terénne akcie v rôznych regiónoch Slovenska tak, aby sa ich mohli zúčastniť všetci tí lesníci, ktorým myšlienka prírody blízkeho hospodárenia na princípoch Pro Silva nie je cudzia.

Prvá akcia sa uskutočnila už 29.5.2014 na OZ Prešov pre lesníkov z oblasti východného Slovenska. Témou terénnych ukážok v objekte Pro Silva

Kráľovčák bolo „Zvyšovanie efektívnosti hospodárenia v listnatých porastoch uplatňovaním prírody blízkejších postu-

pov“. Veľmi starostlivo ich pripravili a prezentovali pestovateľ OZ Miroslav Kováč a vedúci lesníckeho obvodu Pavol Verčimák. V objekte s výmerou cez 400 ha sa už takmer 10 rokov uplatňuje výberný princíp ťažby, ktorým sa postupne vytvára mozaiková dvojvrstvová štruktúra porastov. V hornej vrstve je cieľom vystupňovanie hodnotovej produkcie na najkvalitnejších jedincoch do doby kulminácie ich prírastku a ich následné ekonomické zhodnotenie formou cenných sortimentov. Dolná vrstva je postupne odčláňaná, aby sa prílišným zatienením nenarušil jej optimálny vývoj, na druhej strane však tak, aby sa v nej v maximálnej miere uplatnili prirodzené procesy samorziedňovania a výchovné usmerňovanie ľudskými zásahmi bolo obmedzené na minimum. Pri pohľade na rovné kmene duba, javora horského, jaseňa, buka ale i bresta, z ktorých už teraz mnohé majú úctyhodné rozmery a kvalitu, si účastníci uvedomili, že tu naozaj každý perspektívny strom dostáva šancu na optimalizáciu svojej produkcie a že z tejto zásobárne bude môcť byť dlhodobou dodávané drevo pre tých najnáročnejších odberateľov. Keď sa k tomu pridá výrazné šetrenie nákladov na pestovanie lesa, pretože umelá obnova a následná starostlivosť o zabezpečenie kultúr je potrebná len výnimočne, vytvára sa presvedčivý obraz o tom, že toto hospodárenie je naozaj spojené s vysokou efektívnosťou a pre

dané prírodné a terénne podmienky tou najlepšou voľbou. Všetky ukážky boli veľmi podrobne popísané v exkurznom sprievodcovi, kde pre každý prezentovaný porast bol zdokumentovaný jeho vývoj výpisom zo šiestich nadväzujúcich decenálnych plánov, technologický nákras ťažbovo-približovacieho procesu a uvedený cieľ ukážky. Hoci medzi účastníkmi najväčšie zastúpenie mali zamestnanci LESOV SR, š.p., nechýbali ani zástupcovia štátnej správy LH, školských lesov, neštátnych subjektov a pozvanie prijal tiež nestor výberového hospodárenia Ladislav Alcnauer, ktorý v diskusii obohatil prezentované informácie o svojej dlhoročnej cennej skúsenosti.

Ďalšie stretnutie na pôde OZ Prievidza sa 12.6.2014 uskutočnilo síce ako odborný seminár, ktorý mal pripomenúť veternú smršť pred 15 rokmi a spôsob, ako sa s ňou dve najviac postihnuté LS Duchonka a Kulháň vysporiadali, téma prírody blízkeho hospodárenia v ňom však nebola okrajovou. Prezentujúci sa vo svojich vystúpeniach zamerali na analýzu príčin a podmienok, ktoré mohli byť rozhodujúce pri poškodení lesných porastov. Z nich práve pestovanie lesa vekových tried vo forme jednovrstvových, rovnovekých a slabšou intenzitou vychovávaných porastov prispelo k zníženej statickej stabilite, ktorá nestačila v podmienkach silného nárazového vetra umocneného pre-

chádzajúcimi dlhotrvajúcimi zrážkami a rozmočením pôdy. Vhodnou alternatívou na zvyšovanie odolnosti porastov voči škodlivým činiteľom je práve pestovanie prírode blízkeho trvalo viacetážových porastov, založené na silných úrovňových prebierkach, podpore vzniku prirodzenej obnovy už v stredných rastových fázach materského porastu a na ťažbe skupinovým až jednotlivým výberom v predĺženej obnovnej dobe. Dôkazom správnosti tejto cesty bola aj prezentácia výrazne klesajúceho podielu náhodných ťažieb. Vzhľadom na charakter seminára a vysoký počet účastníkov dali sprievodné terénne ukážky len okrajovo možnosť predstavy prírode blízkeho lesa a jeho ekologickej stability, hoci práve LS Duchonka vedená Dušanom Mikušom je rozsahom porastov s prírode blízkeho obhospodarovaním a dôslednosťou jeho uplatňovania na čele tohto smeru v rámci LESOV SR, š.p..

Posledným v rade, avšak určite nie v dôležitosti a potrebe uplatňovania prírody blízkeho postupov bol lesnícky deň na OZ Námestovo konaný 17.6.2014. Terénne ukážky pre účastníkov zo „smrekových OZ“ boli pripravené na LS Paráč a viedol ich pestovateľ LS Pavol Dendys, ktorý pre ich doplnenie spracoval odborné a informačne veľmi hodnotný písomný materiál. Témou bolo poukázať na nové pestovateľské postupy, ktoré môžu pomôcť zastaviť nepriaznivý vývoj zdravotného stavu

smrekových porastov a zabezpečiť postupnú prebudovu nestabilného lesa vekových tried na odolnejšie porastové štruktúry viacvrstvového prírode blízkeho lesa. Najprv boli prezentované nové prístupy k výchove mladín nízko nákladovými prečistkami s využívaním procesov samozriedovania, smerujúce k výškovej a hrúbkovej diferenciácii už od týchto najmladších rastových fáz, pričom veľmi názorne bolo poukázané aj na rozdiely v škodách zverou pri klasických a novátorských spôsoboch výchovy. Následne sa ukážky preniesli do prebierkových porastov a v závere mali účastníci možnosť prechádzať cez vyše 100 ha komplex porastov obnovovaných postupným jednotlivým výberom. V nich už bolo viditeľné formovanie stabilných korunovo optimálnych cieľových stromov, odrastanie druhej etáže smreka a jedle, doplnené podsadami buka ako základ budúceho trvalého lesa. Veľmi milým zastavením na trase náučného chodníka bolo odhalenie pamätného kameňa, ktorým si lesníci na Orave pripomenuli 25. výročie hnutia Pro Silva na Slovensku a zároveň tak prejavili svoju podporu jeho myšlienkovému odkazu.

I keď diskusia na lesníckych dňoch priamo v teréne nenabrala očakávané obrátky a zapojili sa do nej predovšetkým tí, ktorí skúsenosti s prírode blízkeho hospodárením už získali, ukážky svojou presvedčivosťou oslovili i tých spomedzi vyše 250 účastníkov, ktorí tieto skúsenosti ešte nemajú a o svoje dojmy sa podelili navzájom v neformálnych rozhovoroch počas priebehu jednotlivých akcií. Rezonovali v nich predovšetkým leitmotívy jednotlivých lesníckych dní – zvyšovanie ekologickej stability a ekonomickej efektívnosti hospodárenia formou prírode blízkeho postupov na zásadách Pro Silva. V ďalšom už bude záležať na nich, ako nadobudnuté odborné poznatky a získané bezprostredné dojmy využijú vo svojom hospodárení.

Rudolf Bruchánik

Ing. Koloman Kosljar - 110. výročie narodenia

V našej pamäti sa zapísal predovšetkým ako prednosta Ústavu lesnej ťažby na Odbore poľnohospodárskeho a lesníckeho inžinierstva Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave a predseda významnej lesníckej inštitúcie akou bola Lesnícka a drevárska ústredňa v Bratislave.

Narodil sa 30.3.1904 v Kysuckom Novom Meste. Študoval na gymnáziu v Žiline a lesné inžinierstvo na Českom vysokom učení technickom v Prahe (1926). V roku 1926 bol na študijnom pobyte vo švédskom Stockholme a roku 1938 vo Švajčiarsku.

V rokoch 1927 – 1929 začínal na **lesných správach štátnych lesov v Žarnovici a Brandýse nad Labem**. Od roku 1929 pracoval vo firme Družstvo na odpredaj dreva, ďalej ako referent drevárskej komisie Obchodnej komory v Košiciach, neskôr pracovník firmy Dredoma v Bratislave.

Od roku 1935 pôsobil ako **lesmajster a vedúci Správy štátnych lesov a majetkov v Hliníku n. Hronom**. Od roku 1938 viedol obchodné oddelenie Ústredného riaditeľstva štátnych lesov

v Bratislave, ktorého bol organizátorom.

V roku 1940 bol povolaný na novotvorený Odbor poľnohospodárskeho a lesníckeho inžinierstva Slovenskej vysokej školy technickej v Bratislave, kde sa stal prednostom Ústavu lesnej ťažby

a súčasne v roku 1940 aj **mimoriadnym profesorom lesnej ťažby**, lesníckej obchodnej náuky a účtovníctva.

Zaoberal sa hlavne otázkami využitia drevnej suroviny, obchodných vzťahov, odbornej výchovy v lesníctve a modernizáciou lesného hospodárstva. Organizoval inštruktorské školenia pre pracovníkov v lesnom hospodárstve. Od roku 1938 organizoval s Ing. Dérom drevorubačské kurzy.

Je autorom praktických príručiek a odborných článkov v časopisoch *Les a drevo*, *Lesnícka práca* a *Technik*. Knižné práce v spoluautorstve s Ing. Dérom: **Rukoväť pre drevorubača (1940)**, **Slovenská lesnícka a drevárska príručka na rok 1942, 1943, 1944**.

Bol členom Prezídia Slovenskej lesníckej a drevárskej rady a od roku 1941 **predsedom Lesníckej a drevárskej ústredne v Bratislave** (zanikla r. 1951).

Zomrel predčasne ako 42. ročný počas zahraničnej cesty 7.6.1946 v nemeckom Passau.

Viliam Stockmann

Storočnica Jána Vlčeka

Dlhoročný pracovník a riaditeľ Semenárskeho závodu v Liptovskom Hrádku sa narodil sa 22.8.1914 v Drietome pri Trenčíne. Po absolvovaní základného vzdelania pokračoval na reálnom gymnáziu v Trenčíne a Horárskej škole v Liptovskom Hrádku (1936).

S jeho menom je úzko spojené budovanie moderného lesného semenárstva na Slovensku, pozdvihnutie nášho lesného semenárstva na európsku úroveň. Ako lesník pochopil význam geneticky hodnoteného lesného semena. Semenárstvo povýšil na základnú prvotnú činnosť lesníctva u nás pri zakladaní lesných porastov. Stal sa takto jedným z nositeľov pokroku v našom povojnovom lesnom semenárstve.

Po skončení Horárskej školy ako lesný praktikant začínal na veľkostatku v Drietome. Následne prichádza do Semenárskeho závodu v Liptovskom Hrádku, kde postupne prešiel všetkými prevádzkami a prevádzkovými funkciami tohto podniku.

V oblasti semenárskej pôsobil aj naďalej. V roku 1948 sa stal vedúcim prevádzky Semenárskeho závodu v Nižnej Šebastovej.

V roku 1950 sa stal vedúcim oddelenia lesníckej výroby na Krajskom

inšpektoráte Štátnych lesov v Solivare.

V rámci veľkých organizačných zmien u štátnych lesoch v roku 1952 sa vrátil do Semenárskeho závodu v Liptovskom Hrádku, ako hlavný inžinier. Popri náročnej riadiacej práci, v ktorej závod úspešne viedol, sa zaslúžil aj o vybudovanie nového závodu na európskej úrovni a venoval neustálu pozornosť novým odborným poznatkom. V závo-

de vytvoril podmienky pre zriadenie semenárskej kontroly výskumnej stanice VÚLH zabezpečením priestorov a bytov s mnohými dotáciami na prístrojové vybavenie.

Od roku 1953 až do roku 1974 pôsobil ako riaditeľ Semenárskeho závodu v Liptovskom Hrádku. Vybudoval tu moderný semenársky závod, dokázal hľadať finančné zdroje využívaním možností zvyšovania pridruženej výroby, drobnej lesnej výroby z produkcie lesa. Závod sa pod jeho vedením napríklad zamerával aj na sušenie šípok, bazy a na výrobu lesozmesí, čím sa využívali strojná a lúštiarenske kapacity počas letných mesiacov a počas rokov neúrody semenných šišiek.

Po roku 1974 ako dôchodca, ostal v závode ešte pár rokov vo funkcii vedúceho prevádzky. Zomrel 16.6.1997 ako 83 ročný.

Bol dlhoročným členom Komisie pre biológiu semien drevín lesníckej sekcie Československej spoločnosti pre vedy poľnohospodárske, lesnícke, veterinárne a potravinárske pri Československej akadémii vied.

Viliam Stockmann

Zásluhou štátneho podniku LESY SR sa uskutočnili aj tieto projekty

Detská lesnícka univerzita

Päťdesiat šiestich základných škôl zo Zvolena a Liptova, ktorí pravidelne od decembra do júna navštevovali Detskú lesnícku univerzitu, si 20. júna z rúk dekana Lesníckej fakulty prevzali diplomy absolventov. Slávnostná promócia sa uskutočnila v Aule Technickej univerzity za prítomnosti žiakov, učiteľov, rodičov a pozvaných hostí.

Študenti poznávali zaujímavosti našich lesov a lesníctva nielen teoreticky na pôde Technickej univerzity vo Zvolene a na Strednej odbornej škole lesníckej Jozefa Dekréta Matejovie v Liptovskom Hrádku, ale aj prakticky - návštevou arboréta, virtuálnej jaskyne, či exkurziou do spoločnosti Slowwood, a.s. Tajomstvá lesa boli rozdelené do ôsmich tematických cel-

kov. Spolu s lektormi, učiteľmi a lesnými pedagógmi hľadali odpovede na otázky: Aký dôležitý je les pre život človeka? Prečo je drevo taká významná obnoviteľná surovina? Teóriu si overili vo virtuálnej jaskyni, kde ako skutoční lesníci rozhodovali o spôsobe výchovy lesa. Rovnako mali možnosť otestovať trénažer lesného harvesteru a vyskúšať si aké náročné je rozhodnúť o osude dospelých zrelých stromov. Vcítli sa do kože lesných architektov, keď sa oboznamovali s hospodárskou úpravou lesa a boli fascinovaní, keď spoznávali poľovnícke zvyky. Príbeh lesa od semienka po strom im pomohol pochopiť základné princípy starostlivosti o les a plne si uvedomiť, že drevo nás sprevádza po celý život, hoci si to ani neuvedomujeme. Zaujímavou skúsenosťou bolo Detské mestské zastupiteľstvo vo Zvolene, počas ktorého študenti za asistencie skúsených lesných odborníkov navrhovali, ako by

mali vyzerať lesy v okolí ich miest a obcí.

Aj keď účasťou v projekte žiaci nie sú schopní osvojiť všetky vedomosti, skutočným cieľom projektu je zapáliť plamienok skutočného záujmu a úcty k prírodným hodnotám. Snahou je dosiahnuť, aby aj mladej generácii záležalo na budúcnosti slovenských lesov, aby si uvedomovali, že aj svojim správaním a rozhodovaním môžu ovplyvňovať osud našich lesov, a prostredia, v ktorom žijú.

Krok za krokom smerom k lesu

Objasniť zložitú ekologickú problematiku žiakom základných škôl sa podujali lesní pedagógovia, ktorí sa stali lídrami 11 žiackych tímov z celého Slovenska v rámci projektu Krok za krokom smerom k lesu. Bolo skutočnou výzvou zrozumiteľne vysvetliť väzbu medzi lesným ekosystémom a vodou, ovzduším, či dopady hospodárenia s odpadmi na naše lesy. Vyše 220 žiakov základných škôl tak malo možnosť od januára do mája 2014 na stretnutiach s odborníkmi v oblasti lesníctva diskutovať o tom, aký nenahraditeľný je les preto, aby sme žili v čistom a zdravom prostredí, dýchali čistý vzduch a mali dostatok pitnej vody. Popri teoretických informáciách žiaci získali množstvo praktických skúseností ako napr. merať rýchlosť vody, sadíť stromčeky, čistiť odpadovú vodu alebo pozorovať rýchlosť rozkladu rôzneho odpadového materiálu. Mimoriadne dôležité však bolo osvojenie si praktických rád a odporúčaní, ktorými žiaci môžu prispieť k zlepšeniu svojho životného prostredia, ako napr. nenechávať zbytočne tiecť vodu z kohútika, vypínať spotrebiče, triediť odpad, uprednostniť jazdu na bicykli pred autom a pod. Každý žiacky tím na záver vyplnil predpísaný Súhrnný lesný zápisník, na základe ktorého odborná porota vyhodnotila tri najlepšie žiacke tímy:

1. miesto: „Horehronské svište“ – ZŠ Beňuš, lesná pedagogička Martina Kovalčíková

2. miesto: „Laňky“ – Sp. škola sv. Vincenta de Paul, Bachova 4, Bratislava, lesný pedagóg Pavol Kovačič

3. miesto: „Divé jašterice“ – ZŠ s MŠ Valaská Belá, lesný pedagóg Jozef Špišák

Za skvelú prácu všetkým lesným pedagógom ďakujeme!

Les ukrytý v knihe

Vo viac ako 30 knižniciach Slovenska sa v rámci projektu Les ukrytý v knihe spoločne čítalo a hovorilo o lese, lesných obyvateľoch a tajomstvách prírody. Lesní pedagógovia zohrávali v projekte dôležitú rolu, pretože pod ich taktovkou sa v partnerských knižniciach realizovalo zážitkové čítanie pre takmer 1700 žiakov. Hlavnou postavou tohto ročníka bol jazvec lesný, o živote ktorého sa deti dozvedeli z pripraveného pracovného listu, ale aj z kníh a rozprávania lesných pedagógov. Okrem návštevy knižníc mali žiaci možnosť zapojiť sa do súťaže o vytvorenie najkrajšieho komiksu o lese. Celkovo bolo do súťaže zaslaných 267 komiksov z 34 škôl. Bodkou za celým projektom bolo slávnostné

vyhodnotenie celého projektu i súťažných prác, ktoré sa uskutočnilo 24. júna 2014 v Krajskej knižnici Ludovíta Štúra vo Zvolene.

Ludmila Marušáková
Národné lesnícke centrum
Ústav lesníckeho poradenstva
a vzdelávania Zvolen

XX. Valné zhromaždenie Slovenskej lesníckej komory

Hlavným bodom programu jubilejného XX. Valného zhromaždenia Slovenskej lesníckej komory bola voľba jej predsedu a nového predstavenstva. Po ukončení slávnostného otvorenia Lesníckych dní 2014 (24.4.2014), sa v posluchárni Technickej univerzity vo Zvolene zišli delegáti Slovenskej lesníckej komory. Okrem momentu okrúhleho jubilea bolo toto valné zhromaždenie významné najmä svojím obsahom, v ktorom mali osobitné miesto voľby do orgánov komory. Valného zhromaždenia sa zúčastnili okrem iných vzácných hostí aj zástupcovia ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR štátny tajomník Štefan Adam, generálny riaditeľ Sekcie lesného hospodárstva a spracovania dreva Ján Mizerák a poslanci Národnej rady SR Antonín Cicoň, Tibor Lebocký a Ján Mičovský.

Delegátov a hostí valného zhromaždenia privítal na pôde univerzity aj rektor Technickej univerzity vo Zvolene profesor Rudolf Kropil, ktorý konštatoval zlepšujúcu sa úroveň spolupráce Technickej univerzity so Slovenskou lesníckou komorou.

Správu o činnosti komory predniesol jej predseda Jaroslav Šulek. V správe sa podrobne venoval zhodnoteniu uplynulého roku i celého uplynulého volebného obdobia. Komora sa postupne stala partnerom ministerstva, poslala svoju členskú základňu najmä o členstvo právnických osôb, čo výrazne prispelo k zlepšeniu finančnej situácie komory a vytvorilo predpoklad na zamestnanie jedného pracovníka komory na čiastočný úväzok. Do

budúcnosti stojí komora pred náliehavou výzvou ako zatraktívniť členstvo v komore pre odborných lesných hospodárov.

V diskusií vystúpili viacerí hostia a členovia komory, ktorí sa venovali aktuálnym problémom lesného hospodárstva ako i úlohám lesníckej komory v najbližšom období. Pokiaľ ide o voľby nových orgánov Slovenskej lesníckej komory do funkcie predsedu Slovenskej lesníckej komory bol opäť zvolený doterajší predseda Ing. Jaroslav Šulek. Taktiež bolo zvolené nové predstavenstvo komory v zložení: Ing. Mária Biesová, LSR š.p., Ing. Milan Dolňan, LMB s.r.o., Ing. Róbert Zlocha, OÚ Banská Bystrica, Ing. Jozef Spevár, LSR š.p., Prof., Dr., Ing. Viliam Pichler, LF TU Zvolen, Ing. Tibor Lebocký, poslanec NR SR, Ing. Miroslav Pepich, LSR š.p., Ing. Milan Sarvaš, PhD., NLC Zvolen, Ing. Rudolf Valovič, CSC., SOLŠ Banská Štiavnica, Ing. Ján Slivinský, ŠL TANAP, Ing. František Šagát, OÚ Banská Bystrica, Ing. Zuzana Balandová, VLM š.p. a Dozorná rada komory v zložení: Ing. Ján Novák, CSC., LSR š.p., Ing. Dana Kráľová, MBA, LSR š.p., Ing. František Belí, ML Košice, Ing. Ladislav Bihári, LSR š.p., Bc. Ferdinand Hlinický LSR š.p.. Na záver valného zhromaždenia boli delegátmi zhromaždenia prijaté, okrem iných, i nasledovné úlohy:

Využiť neukončený legislatívny proces novely zákona číslo 326/2005 Z.z. o lesoch na presadenie oprávnených záujmov komory vyjadrených v jej stanovisku k návrhu zákona.

Rešpektujúci závery a poznatky z vy-

hodnotenia ankety „Ako ďalej s OLH“, valné zhromaždenie ukladá predstavenstvu SLSK vykonať opatrenia na riešenie problémov OLH a hľadať možnosti na zatraktívnenie členstva v komore pre ďalších OLH.

Iniciovať stretnutie s MP a RV SR s cieľom zosúladienia postupov orgánov ŠSLH, vyhotovovateľov PSL a obhospodarovateľov lesa pri riešení požiadaviek a následných obštrukcií mimovládnych organizácií v konaniach pri vyhotovovaní PSL.

Aktívne vstúpiť do rokovania s MP a RV SR s cieľom zachovania financovania HÚL štátom, a tým udržania úrovne a kvality PSL ako jedného z pilierov lesného hospodárstva SR.

Valné zhromaždenie odporúča členom SLSK propagovať filmový dokument „Zomierajú po stojačky“ a vysvetľovať myšlienky a filozofiu filmu.

Jaroslav Šulek

Ohliadnutie za stretnutím po polstoročí...

Tradičia promócií, založená od začiatku existencie bývalej Vysokej školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene bola realizovaná v pôvodnom Divadle Jozefa Gregora Tajovského.

Preplnené hľadisko aj 15. júna 1963 vytváralo primeranú slávnostnú a sviatočnú atmosféru zároveň. Promótorom bol vtedajší dekan LF VŠLD Adolf Priesol. Diplomy lesných inžinierov odovzdal 45 absolventom denného štúdia a siedmim dialkovo štúdia.

Pri rozlúčke po promočnom bankete v hoteli Palace, v kúpeľoch Sliač, bolo dohodnuté usporadúvať poabsolventské stretnutia v päťročných intervaloch. Súdržnosť kolektívu, ktorý sa formoval z 96 abiturientov od septembra 1958 sa potvrdila a dôkazom je deväť úspešných stretnutí. To doteraz najväčšie - po polstoročí, bolo usporiadané 14. septembra 2013.

Organizátormi boli Tokár, Konôpka a Kolenka. Pozvanie akceptovalo z 37 žijúcich absolventov denného štúdia 28. Z dialkového ani jeden. Účastníci sa stretli pred pôvodnou budovou LF VŠLD. V najznámejšej bývalej posluchárni L-8, jubilejné stretnutie otvoril Kolenka. Privítal prítomných, ktorí si spomenuli minútu ticha na spolužiakov: Baláža, Bortela, Dobrovodského, Fuška, Mahríka, Sládeka, Slamenca a Vávra. Pripomenuli si aj nedežité výročie

90 rokov svojho vedúceho ročníka, profesora Miroslava Stolínu, a tiež na inžiniera Jozefa Slivku, ktorý bol členom štátnickej komisie za Východoslovenské štátne lesy. Navždy odišiel prednedávnom v úctyhodnom veku dožitých 94 rokov.

Všetci prítomní na stretnutí sa vyjadrovali buď veľmi stručne ale aj detailnejšie o situácii v rodinách, o pracovnom pôsobení či už v lesníctve, alebo v iných rezortoch. Samozrejme, že nemožno chýbať informácie o aktuálnom zdravotnom stave, a tiež o veku. Všetci prítomní sa dožili minimálne 72 rokov fyzického veku a viac. Najstarší kolega oslávi osemdesiatku o necelý rok.

Jediným zástupcom z kolektívu pedagógov LF TU Zvolen, ktorý prijal pozvanie na stretnutie bol aktuálny dekan Viliam Pichler. Podrobne informoval o činnosti fakulty, najmä o študijných a programových cieľoch. V súčasnosti získava LF 60 % financií za počet poslucháčov. V začínajúcom šk. roku študovalo lesníctvo 120 a poľovníctvo 30 poslucháčov. Jedným z cieľov vedenia fakulty je presadiť do lesníckej legislatívy ekosystémové služby lesníckemu sektoru. Vysokú angažovanosť a podporu jej prejavuje aj Slovenská lesnícka komora s predsedom Jaroslavom Šulekom. Prípravu doktorandov umožňuje fakulta v siedmich

odboroch. Medzi ciele skvalitnenia štúdia patrí aj súhra s výskumom a vedou. Odzneli aj odpovede na otázky prítomných, ktoré sú v lesníctve veľmi aktuálne a často ich riešenie je neoperatívne a nedostatočné.

Docent Konôpka prekvapil spolužiakov publikáciou Život zastavený s lesníctvom, spomienky - bibliografia - životopis, vydanou Národným lesníckym centrom vo Zvolene a Slovenskou spoločnosťou pre poľnohospodársku, lesnícku, potravinársku a veterinárnu vedu pri Slovenskej akadémii vied v Bratislave, pri príležitosti jeho životného jubilea v roku 2010.

Neoficiálna časť stretnutia prebiehala v spoločenských priestoroch nového ŠD TU Zvolen. Vydarila sa, ako celé stretnutie. Neformálne želanie účastníkov stretnutia v roku 2008 - 45. výročie ukončenia štúdia sa splnilo. Prípadné jedenáste stretnutie už sa nepredpokladá po piatich rokoch - dôvody sú samozrejme a reálne. Pravdepodobne organizátori budú zasielať pozvánky v roku 2015, kedy v kolektíve by mali dominovať jubilanti s dosiahnutým fyzickým vekom 75 rokov.

Atmosféra tohoto jubilejného stretnutia po polstoročí od ukončenia štúdia na LF nebola nostalgická, ale splnila všetky kritéria dôstojného spoločenského podujatia.

Ladislav Maxim

Milí kamaráti,

až do konca letných prázdnin pokračuje výtvarná súťaž o zaujímavé knihy a vecné ceny s názvom **LESNÍK a JEHO PRÁCA**. Svoje kresbičky lesníkov mi posielajte do 31.8.2014 na adresu:

Jazvec Mišo
redakcia časopisu Lesník
LESY Slovenskej republiky š.p.
Námestie SNP 8
975 66 Banská Bystrica

Všetky kresbičky budú zaradené do súťaže o Najkrajší obrázok Lesníka. Malým prekvapením odmením všetky kresbičky, na ktorých bude nalepený kupón z nášho časopisu LESNÍK. Výsledky súťaže budú uverejnené v septembrovom čísle časopisu.

Zasmejte sa

Inzerát: „Vymením izbového psa za dvojizbového.“

Slon sa kúpe vo vode. Príde mravec a presvedča ho, aby vyšiel von. Nakoniec slon vyjde a mravec hovorí: „Dobre, len som chcel vedieť, či nemá moje plavky.“

V krčme sa Ďuro vystatuje: „Včera som chytil takú rybu ako moja ruka!“, „Neklam! Také špinavé ryby neexistujú...“

Viete aké sú tri najväčšie klamstvá Slováka?
- Idem na jeden.
- Dám ešte jeden a idem.
- Od zajtra nepijem.

Boxerista sa sťažuje trénerovi: „Ach, tá

cesta zo šatne do ringu je strašne dlhá...“
Tréner mu hovorí: „Nič sa neboj, z ringu do šatne ťa budú niešť.“

Farár sa rozčuľuje:
- Kostol prázdny, nikde nikoho, ani organista neprišiel. Kto dnes bude hrať?
Kostolník odpovedá:
- Brazília s Nemeckom.

Viete, prečo policajti vozia so sebou motorovú pílu? Aby mohli rezať zákruťy.

Očný lekár vyjde z ambulancie a vraví: „Vidíte ma všetci?“

- Áno.
- Ta choďte domov vy simulanti.

Áký je rozdiel medzi lekárom a architektom?

Lekár svoje zmätky ukladá pod zem.

Sudoku

	5		3	4	
	7		9	1	2
2					
5	8	1	6		3
4		3	7		6
1		4	9	2	5
					3
3	4	5		8	
8		2		9	

4		7			
7		3			9
5	2	9	4		3
6	1	9			
		5			
			4	1	5
4	3	8	1	2	
5			3		4
		9		6	

Uveríte?

Arganový strom (*Argania spinosa*) rastie v drsných podmienkach polopúštnych krovínových oblastí charakteristických vápenatými a kremičitými pôdami, pričom sa dožíva až 250 rokov. Malé plody (kóstkovice) týchto stromov sa objavujú od apríla do júna a dozrievajú v júli až septembri. Ich jadrá používajú domorodci pri výrobe oleja. Plody arganových stromov sú obľúbenou pochúťkou rôznych druhov zvierat. Nie je nezvyčajné vidieť ako stáda kôz vyliezajú na stromy a hľadajú chutné ovocie. Konáre stromov sa pod ich hmotnosťou ohýbajú a napínajú ako rybárske prúty. Kozy sú ochotné premiestniť sa za plodmi až na vrchol niekoľko metrov vysokého stromu, pričom ich spod stromov pozoruje pastier.

Naše zariadenia

Chata Dubník

Milan Longauer

Mnohí z nás sa počas letných horúčav snažíme ukryť pred slnkom v lese, kde nájdeme príjemný chládk, pokoj, ticho a načerpáme novú energiu. Je veľa záujemcov, ktorí chcú stráviť v lese svoju dovolenku a spoznávať krásy hôr. Pre týchto návštevníkov dávame do pozornosti naše ubytovacie zariadenia, ktoré sa nachádzajú priamo v lese, v oáze pokoja a ticha. V poznávaní našich chat postupujeme ďalej na východ. Zájemcovia si môžu vybrať ubytovanie v Slánskych vrchoch, v Čergovskom pohorí, v Levočských vrchoch ako aj Národnom parku Slovenský raj. V peknom prostredí Slánskych vrchov, neďaleko svetového historického unikátu, Dubníckych opálových baní, môžu návštevníci prírody využiť služby a pohodlie chaty Dubník. Je vybavená spoločenskou miestnosťou, kuchynou, elektrinou, sociálnym zariadením a tromi izbami na spanie pre deväť osôb.

Nedaleko objektu sa nachádza ložisko opálov Libanka. Tamojší svah pretínajú dve polohy opálonosnej horniny, ktoré sú vlastne dvoma zlomovými pásmami smeru SZ-JV. Opálové ložiská

v tejto časti majú horizontálny rozsah 600 m, hĺbkový rozsah 100 m a 200 m a mocnosť 10 až 15 m. Objem opálonosnej horniny bol vyčíslený na 2 000 000 m³. Z tohto množstva je v súčasnosti vyťažených asi 1 500 000 m³. Terén je prevažne zalesnený. Dominujú tu listnaté druhy, menovite buky. Na úpätí Libanky s najintenzívnejšou ťažbou opálov rastú na haldách borovice a brezy. Využitie lesných pozemkov je limitované, a to ako z dôvodu ich znehodnotenia banskou činnosťou, tak aj prítomnosťou chráneného areálu „Dubnícke bane“ na zabezpečenie ochrany ložiska drahého opálu a zimoviska netopierov. Banské diela (najmä ich vstupné časti) sa stali útočiskom mnohých drobných živočíchov, ba dokonca väčších cicavcov. Bez ohľadu na túto skutočnosť, dominantné postavenie tu majú netopiere, ktoré tu chodia zimovať. Obývajú prakticky celé podzemie, najviac však horné, teplejšie časti bane. Táto lokalita je pre tento živočíšny druh významná nielen z aspektu kvantitatívneho, ale aj kvalitatívneho, pretože tu bolo identifikovaných 16 druhov netopierov v počte asi 4000 kusov.

Ťažba drahého opálu na Dubníku pred 150 rokmi je zrovnateľná so súčasnou ťažbou drahého opálu v Austrálii. Opálové bane sa nachádzajú iba na

dvoch výnimočných miestach na svete. Okrem slovenského náleziska v strede severnej časti Slánskych vrchov ich môžeme nájsť už iba v Austrálii. Svetový unikát opálových baní Dubník má 22 kilometrov podzemných chodieb, pre verejnosť je však sprístupnený iba poldruha kilometrový úsek štôlne Viliam. Ložiská drahého opálu sú výnimočným fenoménom celosvetového rozmeru, pretože nikde na svete nebol opál ťažený banským spôsobom v takom veľkom rozsahu. Aj najväčší kus drahého opálu pochádza práve z našich opálových baní. Našli ho pred 236 rokmi a vážil 3035 ct (karátov) t.j. 607 gramov. Pre svoju unikátnu farbu dostal meno Harlekyn a je uložený vo viedenskom múzeu. Na svete existuje viacero druhov opálov. Najcennejším druhom je však drahý opál, ktorý je charakteristický svojou hrou dúhových farieb a v Európe sa vyskytuje len na Dubníku. Ťažba tohto nerastu pod Dubníkom trvala v menšom, či väčšom rozsahu 325 rokov. Vrcholom ťažby opálu bolo obdobie 1845 až 1880, keď nálezisko bolo v nájme rodiny Goldschmidtovcov. Ťažba opálu pod Dubníkom sa skončila roku 1922. Po tomto roku bolo ešte niekoľko pokusov ťažbu obnoviť, boli však neúspešné.

Receptár

Zajac na dubákoch

Suroviny:

zajac, 2 cibule, cesnak, čerstvé malé dubáky, údená slanina, soľ, celá rasca, drvená rasca, mleté čierne korenie

Postup prípravy:

Cibuľu nakrájame na mesiačky, očistené menšie dubáčky prekrájame na polovicu alebo na štvrtky a navrstvíme do pekáča. Časť dubákov si odložíme. Pridáme 3-4 strúčiky cesnaku.

Zajaca naporcujeme, preložíme obyčajnou údenou slaninkou, osolíme, posypeme rascou, okoreníme a uložíme na vrstvu dubákov. Pokvapkáme olejom, podlejeme vodou (takmer zalejeme) a vložíme do vyhriatej rúry dusiť na 200 °C asi na 60 - 80 minút. Všetko záleží od veľkosti kráľíka aj od nádoby.

Keď je mäso upečené, vyberieme ho, ak treba dolejeme vodu, pridáme dubáky, ktoré sme si na začiatku odložili, omáčku povaríme, ochutíme, prípadne zahustíme lyžicou múky rozhabarkovanou v studenej vode.

Dobrá chuť

Ked' borovica chutí

V roku 2012 došlo v borovicových porastoch Záhoria k plošnému odumieraniu borovic na výmere niekoľko tisíc hektárov. Príčinou odumierania borovic bolo predovšetkým primárne oslabenie borovic suchom a následnou aktivizáciou podkôrných škodcov. Počas terénnych obhliadok borovicových porastov boli zaznamenané ohniskové napadnutia oslabených borovic predovšetkým podkôrnymi druhmi, o ktorých sme sa zmienili v čísle 4 a 5. Napadnutie krasoňom modrým (druhý, roztrúsený typ napadnutia) sa prejavuje charakteristickým opadávaním kôry na boroviciach so stále zelenými korunami.

Krasoň modrý – *Phaenops cyanea*

Dospelý chrobák (Obr. 1) je lesklý, modrý, veľký 8–11 mm. Rojí sa v júli a auguste. Larvy prezimujú v kôre, pri boroviciach s tenšou kôrou aj v dreve. Vyžierajú charakteristické chodby najskôr v lyku, neskôr v belí. Na jar larvy pokračujú v žere. Kuklia sa v bôrke. Výletové otvory sú veľké 6 x 3 mm. Tento druh má ročne jednu generáciu. Preferuje stromy s hrubou kôrou, ktoré napáda hlavne v strednej a spodnej časti kmeňa. Tento druh je nebezpečný v porastoch s kolísajúcou hladinou podzemnej vody, v porastoch oslabených znečistením alebo poškodených vetrom, snehom alebo požiaru. Najviac sú ohrozené stromy počas teplých suchých rokov vystavené priamemu slnečnému pôsobeniu.

Borovice napadnuté larvami (najmä v 40–60-ročných porastoch) náhle hynú, pričom môže dôjsť k hromadnému úhynu stromov. Napadnuté stromy majú zelenú alebo čiastočne zelenú korunu ale z kmeňov odpadáva kôra (najskôr v strednej časti kmeňa) a územok s hlavnými koreňmi je odumretý. Lyko je po olúpaní čierne.

Pre zníženie rizika rozšírenia kala-

nených častiach porastov (južné a západné okraje), kde bolo zaznamenané najsilnejšie poškodenie. Lapáky musia byť na výslni.

- 3) Stromy sa po spilení odvetvia a kmene sa môžu poprikryvať vetvami.
- 4) Odporúča sa jeden lapák na 1 ha porastu.
- 5) Lapáky sa asanujú odkôrnením na prelome augusta a septembra. Kôru je potrebné spáliť alebo zoštípkovať, pretože v nej prezimuje väčšina lariev. Pri neskorej asanácii dochádza k zavrtaniu lariev do dreva (prezimovanie), preto je potrebné takéto lapáky vyviešť z lesa. Jedná sa predovšetkým o lapáky s tenšou kôrou (MOP LV 016 (2)

– 10 pascí na 100 m.

Hodnotí sa stupeň ohrozenia podľa počtu odchytených chrobákov od 15. mája do konca augusta nasledovne silné ohrozenie - viac ako 10 krasoňov na pascu

Dospelý chrobák

stredné ohrozenie - 3 – 10 krasoňov na pascu
slabé ohrozenie 1 – 2 krasoňov na pascu

Larva

mity je dôležité odstránenie napadnutých stromov, a to najmä v priebehu jesene a zimy. Odchytené stromy (lapáky) by mali byť použité v ohrozených porastoch stredných a starších vekových kategórií.

Klasické lapáky na krasoňa modrého

- 1) Prvá séria lapákov sa kladie v najviac napadnutých starších porastoch v polovici mája, II. séria v polovici júna a III. séria v polovici júla.
- 2) Vyberajú sa hrubé stromy v najviac osl-

Stojace lapáky

Pre všetky menované druhy napádajúce borovice (podľa Vakula et al. 2012) je možné využiť aj metódu stojacích lapákov, ktorá môže byť v niektorých prípadoch účinnejšia. Najmä v porastoch s vysokou koncentráciou zveri dochádza k ohryzu ležiacich lapákov pripravených v zime, čím sa znehodnotia. Stojace lapáky sa okružujú na územku tak, aby bolo prerušené belové drevo, podobne ako lapáky pripravené

na podkôrnika dubového. Môžu sa zatriaktivniť feromónovým odparníkom IAC Ecolure. Stojace lapáky sa kontrolujú po zrúbaní, asanujú sa rovnako ako klasické lapáky. Taktiež o nich vedíme evidenciu ako o ležiacich lapákoch. Stupeň naletenia sa hodnotí až po zrúbaní.

V Poľsku sa pri monitoringu početnosti škodcu používajú tzv **lepové pasce**. Tvoria ich čierny igelitový pásik šírky 60 cm so špeciálnym lepidlom omotaný okolo kmeňa stromu. Inštalujú sa hlavne na ohrozené južné porastové steny v počte 5

Požerok

Použitie zdroje:

Vakula J., Gubka A., Galko J., Rell S. & Úradník M. 2012: Plošné odumieranie borovic v Záhorскеj nížine. Národné lesnícke centrum - Lesnícky výskumný ústav Zvolen, Stredisko lesníckej ochrannárskej služby. Pp: 105-112.
www.barkbeetles.org
www.eldifoto.se
www.wsl.ch

Kalendár historických udalostí

Júl - august 2014

5. júl 1626 – Uskutočnilo sa prvé valné zhromaždenie Oravského komposesorátu, na ktorom boli prijaté jeho stanovky (platili až do roku 1897).

8. júl 1952 – Vláda ČSR prijala nariadenie č. 30/1952 zb., na základe ktorého bola zrušená Vysoká škola poľnohospodárskeho a lesníckeho inžinierstva v Košiciach a z jej dvoch fakúlt vznikli samostatné vysoké školy: Vysoká škola poľnohospodárska v Nitre a Vysoká škola lesnícka a drevárska vo Zvolene. Prvým rektorom VŠLD sa stal prof. František Papánek, prvým dekanom Lesníckej fakulty bol doc. Ing. Pavol Višňovský a dekanom Drevárskej fakulty doc. Ing. Víťazoslav Sprock.

1. júl 1999 – Bol založený štátny podnik LESY Slovenskej republiky v Banskej Bystrici.

30. august 1807 – Cisár František I. vydal nariadenie o tom, že sa má založiť „samostatný a verejný lesnícky ústav“ pri Baníckej akadémii v Banskej Štiavnici. Jeho činnosť reálne začala slávnostnou prednáškou profesora Henricha Dávida Wilckensa, ktorá sa uskutočnila 12. februára 1809 – v deň cisárových narodenín.

3. august 1904 – Banícka a lesnícka akadémia v Banskej Štiavnici bola premenovaná na Vysokú školu banícku a lesnícku v Banskej Štiavnici. Udalosť sa tak na základe rozhodnutia panovníka Františka Jozefa I.. Študijné podmienky poslucháčov sa nezmenili, došlo však k rozšíreniu učebného programu, do ktorého pribudli viaceré predmety.

Marek Vanga, LDM Zvolene

Životné jubileá

Júl 2014

50 rokov

Michalovič Juraj,
vedúci LO, LS Pukanec – OZ Levice
Fronc Zdeno,
vedúci LO, LS Žiar – OZ Žarnovica
Didecký Vladimír,
technik, LS Sabinov – OZ Prešov
Bacák Michal,
vedúci LO, LS Humenné – OZ Vranov nad Topľou
Ing. Jagerčíková Janka,
VORŠ – metodik, interný audit – GR BB

60 rokov

Habánek Ivan,
vedúci LO, LS Beluša – OZ Považská Bystrica
Bukoven Ján,
vedúci LO, LS Modrý Kameň – OZ Levice
Ing. Furták Vojtech,
technik, LS Divín – OZ Kriváň
Ing. Cicoň Daniel,
vedúci LS, LS Svinica – OZ Košice
Ing. Lapin Dušan,
VORŠ – metodik systémovej integrácie – GR BB

Pracovné jubileá

Júl 2014

30 rokov

Tlstovič Ľuboš,
vedúci LO, LS Moravany – OZ Smolenice
Žiak Ján,
manipulant, ES Hontianske Nemce – OZ Levice
Mráz Roman,
vedúci LO, LS Pukanec – OZ Levice
Radoš Zoltán,
vedúci LO, LS Modrý Kameň – OZ Levice
Baluha Roman,
technik, LS Nitrianske Rudno – OZ Prievidza

Dolník František,
vedúci LO, LS Prievidza – OZ Prievidza
Minich Ivan,
vedúci LO, LS Partizánske – OZ Prievidza
Blaško Milan,
vedúci LO, LS Slovenská Lupča – OZ Slovenská Lupča
Kopáčik Ivan,
vedúci LO, LS Víglaš – OZ Kriváň
Mihálik Roman,
vedúci LO, LS Poľana – OZ Kriváň
Murín Ján,
vedúci LO, LS Tornaľa – OZ Revúca
Verčimák Pavol,
technik, LS Hanušovce – OZ Prešov
Ing. Vertaľ Jozef,
ekológ a verejný obstarávateľ – OZ Prešov

40 rokov

Dihenečik Jozef,
vedúci LO, LS Modrý Kameň – OZ Levice
Práznovský Rudolf,
vedúci LO, LS Kamenín – OZ Levice
Dubaj Ľubomír,
vedúci ES, ES Topoľčany – OZ Prievidza
Habánek Ivan,
vedúci LO, LS Beluša – OZ Považská Bystrica
Kilíková Anna,
vedúca ES, ES Revúca – OZ Revúca
Tomko Vladimír,
vedúci LO, LS Široké – OZ Prešov

Odchod do starobného dôchodku

Ing. Zmoray Karol,
technolog prípravy výroby – OZLT BB

Životné jubileá

August 2014

50 rokov

Míšaný Dušan,
technik, LS Sološnica – OZ Šaštín
Hroščo Maroš,
vedúci LO, LS Pukanec – OZ Levice

Ing. Németh Peter,
technik, LS Gabčíkovo – OZ Levice

Pepich Branislav,
vedúci LO, LS Partizánske – OZ Prievidza

Miháľová Soňa,
finančník, účtovník projektu – OZ Trenčín

Svrček Milan,
vedúci LO, LS Povina – OZ Čadca

Ing. Blažek Milan,
technik, LS Slovenská Lupča – OZ Slovenská Lupča

Krestian Daniel,
vedúci LO, LS Svinica – OZ Košice

Fotta Ján,
vedúci LO, LS Bardejov – OZ Prešov

Ing. Timko Dušan,
riaditeľ OZ – OZ Prešov

Trudič Ján,
manipulant, ES Bardejov – OZ Prešov

Varga Vladimír,
vedúci LO, LS Spišská Nová Ves – OZ Prešov

Petríková Soňa,
referent BTS a PO – OZLT BB

60 rokov

Dóža Dušan,
vedúci LO, LS Moravský Svätý Ján – OZ Šaštín

Záhumenský Dušan,
vedúci LO, LS Lozorno – OZ Šaštín

Kmeťová Mária,
fakturantka ostatných výrobkov, tovarov a služieb – OZ Kriváň

Pletka Karol,
vedúci hospodárskeho dvora Velká Lúka, SCHK Dobšiná – OZ Revúca

Fabián Jaroslav,
vedúci LS, LS Ublá – OZ Sobrance

Ing. Žilka Martin,
vedúci odboru riadenia ľudských zdrojov – GR BB

Pracovné jubileá

August 2014

30 rokov

Bárdoš Peter,
vedúci LO, LS Bratislava – OZ Smolenice
Trebichavský Roman,
vedúci LO, LS Kšinná – OZ Trenčín
Vlčák Ján,
správca informačného systému – OZ Rožňava

Ing. Chromá Viera,
VORŠ – mzdová účtovníčka – GR BB

Ing. Longauer Jaroslav,
VORŠ – životné prostredie, odpadové hospodárstvo – GR BB

40 rokov

Sasák Andrej,
technik, LS Púchov – OZ Považská Bystrica

Ing. Babka Miloš,
VOR – systémový administrátor – GR BB

Odchod do starobného dôchodku

Propperová Janka,
mzdová účtovníčka – OZ Trenčín

Kmeťová Mária,
fakturantka ostatných výrobkov, tovarov a služieb – OZ Kriváň

Dolnák Ján,
vedúci LO, LS Lučenec – OZ Kriváň

Rubriku spracovala Helena Turská

240. výročie narodenia Jozefa Dekreta Matejovie

12.7.1774 – 18.1.1841

Už 240 rokov uplynulo od narodenia jedného z najvýznamnejších lesných odborníkov z prelomu 18. a 19. storočia, priekopníka moderného lesného hospodárstva a technického pokroku najmä v oblasti ochrany lesov a vyznačovania ťažby.

Narodil sa 12.7.1774 v čiernobalockej osade Dobroč, v rodine lesného robotníka. Jozef Dekret Matejovics významne prispel k zveľadeniu baníctvom a hutníctvom zdevastovaných lesov Horného Pohronia. Presadil plánovitú výsadbu a sám ju aj aktívne realizoval. V oblasti Starých Hôr v rokoch 1809-1837 zalesnil 3 942 ha roztrúsených holín a rúbanísk.

Zaslúžil sa o plánovité umelé zalesňovanie, pestovanie lesa, hospodár-

nu ťažbu a využívanie dreva, rentabilitu lesnej prevádzky, zdokonaľovanie evidencie a ochrany lesa. Jeho zásluhou sa na Slovensku začala používať ručná píla namiesto sekery a zaviedol napríklad aj spúšťanie dreva rigolmi.

Novátorské metódy uplatňoval nie len v oblasti pestovania a obhospodarovania lesov ale zaviedol sociálne reformy pre zlepšenie sociálnych podmienok lesných robotníkov.

Lesného robotníka pokladal za

základného výrobného činiteľa. Snažil sa o zavedenie poriadku do pozemkovej držby tým, že zaviedol pozemkovú knihu, vytýčil hranice lesov... Bol v úzkom kontakte s významnými profesormi lesníctva na banskoštiavnickej akadémii, napríklad Wilckens, Feistman a iní. Dbal o vzdelávanie lesníkov a organizoval odborné školenia pre zamestnancov. Zomrel 18.1.1841 v Banskej Bystrici.

-as-

